

ΙΙ ΒΑΡΟΥΧ*

(ΣΥΡΙΑΚΗ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙ ΤΟΥ ΒΑΡΟΥΧ)

(Εἰσαγωγή — Ἀπόδοσις τοῦ Κειμένου — Σχόλια)

Υ Π Ο

ΣΑΒΒΑ ΧΡ. ΑΓΟΥΡΙΔΟΥ

Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Δ'.

Ὁ Θεῆνος τοῦ Βαρούχ — Ἡ ἀλληγορία τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ κέδρου (XXXV-XLVI).

XXXV. ¹Καὶ ἐγώ, ὁ Βαρούχ, ἐπῆγα εἰς τὸν ἱερό τόπο καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τῶν ἔρειπίων καὶ ἔκλαυσα, καὶ εἶπα:

²« Ἄς ἦσαν οἱ ὀφθαλμοί μου πηγαί,

Καὶ τὰ ματόκλαδά μου πηγὴ δακρῶν»

³Διότι πῶς θὰ θρηνήσω τῇ Σιών.

Καὶ πῶς θὰ πενήσω τὴν Ἱερουσαλήμ;

⁴Εἰς τὴ θέσι ποῦ εἶμαι τώρα γονυπετής,

Ἄλλοτε ὁ ἀρχιερεὺς προσέφερε ἱερεῖς θυσίας

Καὶ ἔθετε ἐπ' αὐτῶν λιβάνι, ἀρωματικῆς ὁσμῆς.

⁵Ἀλλὰ τώρα ἡ δόξα μας ἔγινε σὰν σκόνη,

Καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ψυχῆς μας σὰν τὴν ἄμμο».

Ἡ ὄραση τοῦ Δάσους, τῆς Ἀμπέλου, τῆς Πηγῆς, καὶ τοῦ Κέδρου (XXXVI-XXXVII).

XXXVI. ¹Καὶ ἀφοῦ εἶχα πεῖ αὐτὰ ἀποκοιμήθηκα ἐκεῖ, καὶ εἶδα ὄραμα νυκτός. ²Καὶ ἰδοῦ: δάσος δένδρων φυτευμένων εἰς τὴν πεδιάδα, ὕψηλὰ δὲ καὶ ἀπόκρημνα βουνὰ περιέβαλλον αὐτό, καὶ τὸ δάσος ἐκεῖνο κατελάμβανε πολὺ χῶρο. ³Καὶ ἰδοῦ! ἀπέναντί του ὑψώθη ἀμπελος, καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὴ ἐξήρχετο ἕρεμα μία πηγὴ. ⁴Τώρα ἡ πηγὴ ἐκείνη ἤρχετο εἰς τὸ δάσος καὶ ἐκινεῖτο μὲ μεγάλους κυματισμούς, καὶ τὰ κύματα ἐκεῖνα ἐκάλυψαν τὸ δάσος ἐκεῖνο, καὶ ἐξαίφνης ἐξερρίζωσαν τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ δάσους ἐκείνου, καὶ κατέρριψεν ὄλα τὰ ὄρη ποῦ ἦσαν γύρω ἀπὸ αὐτό. ⁵Καὶ τὸ ὕψος τοῦ δάσους ἤρχισε νὰ γίνεται χαμηλό, καὶ ἡ κορυφὴ τῶν βουνῶν ἔγινε χαμηλὴ καὶ ἡ πηγὴ ὑπερι-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 492 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

XXXV 2α. Πρβλ. Ἱερεμ. 9,1· Παραλ. Ἱερ. 2,5.

XXXVI 1α. Πρβλ. Ζαχ. 1,8.

σχυσε πολύ, και δὲν ἀφῆκε τίποτε ἀπὸ τὸ μέγα ἐκεῖνο δάσος ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ κέδροα. ⁶Καὶ ὅταν ἔρριψε και αὐτὴ κάτω, κατέστρεψε και ἐξερρίζωσε^α ὅλο τὸ δάσος ἐκεῖνο, ὥστε τίποτε νὰ μὴ ἀπομείνη ἀπὸ αὐτό. Δὲν ἤμποροῦσε πιά οὔτε ἡ θέσι του νὰ εὐρεθῆ. Τότε ἐκείνη ἡ ἄμπελος ἄρχισε νὰ ἔρχεται μετὰ τῆς πηγῆς εἰρηνικά και μὲ μεγάλη ἡσυχία, και ἦλθε εἰς ἓνα μέρος πὸν δὲν ἦτο μακρὸν ἀπὸ τὴν κέδρο, και ἔφεραν πρὸς αὐτὴ (τὰ νερὰ τῆς πηγῆς) τὴν κέδρο πὸν εἶχε ριφθῆ κάτω. ⁷Και εἶδα, και ἰδοῦ! ἐκείνη ἡ ἄμπελος ἄνοιξε τὸ στόμα της και ἐλάλησε και εἶπε πρὸς ἐκείνη τὴν κέδρο: «Δὲν εἶσαι ἐκείνη ἡ κέδρος πὸν ἀπέμεινε ἀπὸ τὸ δάσος τῆς κακίας; Ἐξ αἰτίας σου ἡ κακία ἐνισχύθηκε και διατηρήθηκε καθ' ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια, ἀλλὰ ποτὲ γιὰ τὸ καλό. ⁸Και σὺ ἐπέμενες νὰ κατακτᾷς ὅ,τι δὲν ἦτο δικό σου, και εἰς ἐκεῖνο πὸν ἦτο δικό σου οὐδέποτε ἔδειξες συμπάθεια και ἐπέμενες νὰ ἐπεκτείνεις τὴ δύναμί σου εἰς αὐτοὺς πὸν εὐρίσκοντο μακρὸν σου και ὄσους σὲ ἐπλησίαζαν ἐκράτεις εἰς τὰ δίχτυα τῆς ἀθεότητός σου, και πάντοτε ὑπερύψωνες τὸν ἑαυτό σου ὡσὰν νὰ μὴ ἦτο δυνατό νὰ ἐκρίζωθῆς! ⁹Ἀλλὰ τώρα ἦλθε μὲ πολλὴ ταχύτητα ὁ καιρός σου και ἔφθασε ἡ ὥρα σου. ¹⁰Διὰ τοῦτο ἀκολούθησε και σύ, ὦ κέδρος, τὴν ὁδὸ τοῦ δάσους πὸν ἐξαφανίσθηκε πρὶν ἀπὸ σέ, και γίνε κονιορτός μαζί μ' αὐτό, και ἡ στάκτη σας ἂν γίνῃ μία. ¹¹Και τώρα κοιμήσου μέσα εἰς τὴν ἀγωνία και ἀναπαύσου ἐντὸς τῶν βασάνων ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ ἐσχάτη ὥρα, κατὰ τὴν ὁποία πάλι θὰ ἐπιστρέψῃς, και θὰ βασανισθῆς ἀκόμη περισσότερο».

XXXVII. ¹Και μετὰ ταῦτα εἶδα τὴν κέδρο ἐκείνη νὰ καίεται, και τὴν ἄμπελο νὰ μεγαλώνῃ, ἐνῶ, γύρω ἀπὸ αὐτὴ, ἐκτείνονταν πεδιάδα γεμάτη ἀπὸ ἀμάραντα ἄνθη. Τότε ἐγὼ ἐξύπνησα και ἐσηκώθηκα ὄρθιος.

Ἑρμηνεῖα τῆς Ὁράσεως (XXXVIII-XL).

XXXVIII. ¹Και προσευχήθηκα και εἶπα: «^αὦ Κύριε, Κύριέ μου, πάντοτε ἐσὺ φωτίζεις ὄσους ὀδηγοῦνται ἀπὸ σύνεσι^α. ²Ὁ νόμος σου εἶναι ζωὴ, και ἡ σοφία σου εὐθικρισία. ³Γνώρισέ μου, λοιπόν, τὴν ἐρμηνεῖα τῆς ὁράσεως. ⁴Διότι ἐσὺ γνωρίζεις ὅτι ἡ ψυχὴ μου πάντοτε περπάτησε σύμφωνα μὲ τὸ νόμο σου και ἀπὸ τὴν νεότητά μου δὲν ἀπέστην ἀπὸ τῆς σοφίας σου».

XXXIX. ¹Και ἀπεκρίθη και μοῦ εἶπε: «Βαρούχ, αὐτὴ εἶναι ἡ ἐρμηνεῖα τῆς ὁράσεως πὸν εἶδες. ²Καθὼς εἶδες τὸ μέγα δάσος πὸν περιέβαλλαν ὑψηλὰ και βραχύδη βουνά, αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια. ³Ἰδοῦ! Ἔρχονται ἡμέραι, και τὸ

XXXVI 5α. Πρβλ. Ἰεζ. 17,3-9.

6α. Πρβλ. Ψλ. 29,5.

XXXVIII 1α. Πρβλ. πολλὰ χωρία ἐπὶ τοῦ προκειμένου: XLIV 4· XLVI 5· XLVIII 24-36· LI 3· LIV 5· LIX 7.

βασιλείο αὐτὸ θέλει καταστραφῆ, αὐτὸ ποὺ κάποτε κατέστρεψε τὴν Σιών, καὶ θὰ ὑποταγῆ εἰς ἐκεῖνο ποὺ ἔρχεται μετ' αὐτό. ⁴ Ἀκόμη καὶ ἐκεῖνο, ἐπίσης μετὰ τινα χρόνο θὰ καταστραφῆ, καὶ ἄλλο, τρίτο, θὰ ἐγερθῆ, καὶ αὐτὸ ἐπίσης θὰ κυριαρχήσῃ εἰς τὴν ἐποχὴ του, καὶ θὰ καταστραφῆ. ⁵ Καὶ μετὰ ἀπ' αὐτὸ τέταρτο βασιλείο θὰ ἐγερθῆ, ποὺ ἡ δύναμή του θὰ εἶναι σκληρὴ καὶ πονηρὴ πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὰ προηγούμενά του^α. Ἡ ἡγεμονία του θὰ εἶναι μακρὰ ὅπως τὰ δάση μέσα εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ θὰ επικρατήσῃ μακροὺς καιροὺς καὶ θὰ ὑψώσῃ τὸν ἑαυτὸ του ὑπὲρ τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. Καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἡ ἀλήθεια θὰ ἀποκρυβῆ, καὶ ὅσοι ἐμολύνθησαν ἀπὸ τὴν ἀδικία θὰ προστρέξουν εἰς αὐτό, ὅπως τὰ ἄγρια ζῶα προστρέχουν καὶ σύρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐντὸς τοῦ δάσους. ⁷ Καὶ ὅταν ἐγγίσῃ ὁ χρόνος τοῦ τέλους του γιὰ νὰ πέσῃ, τότε τὸ κράτος τοῦ Μεσσία μου θὰ ἀποκαλυφθῆ. Αὐτὸ (τὸ κράτος) εἶναι ὡς ἡ πηγὴ καὶ ἡ ἄμπελος^α, καὶ ὅταν ἀποκαλυφθῆ, θὰ ἐκριζώσῃ τὸ πλῆθος τῶν συναθροισμένων περὶ αὐτό. ⁸ Ὅσον ἀφορᾷ αὐτὸ ποὺ εἶδες, τὸν ὑψηλὸ κέδρο, ποὺ μόνος ἀπόμεινε εἰς τὸ δάσος ἐκεῖνο, καὶ τὰ λόγια ποὺ ἐκείνη ἡ ἄμπελος τοῦ εἶπε καὶ ποὺ τὰ ἄκουσες, αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοιά τους:

XL. ¹ Ὁ τελευταῖος ἡγέτης τοῦ καιροῦ ἐκείνου θὰ παραμείνῃ ζώντωνός, ὅταν τὸ πλῆθος τῶν φιλοξενουμένων του θὰ περάσῃ ἀπὸ ξίφος, καὶ αὐτὸς θὰ δεθῆ, καὶ θὰ τὸν φέρουν ἐπὶ τοῦ ὄρους Σιών, καὶ ὁ Μεσσίας μου θὰ τὸν δικάσῃ^α γιὰ ὅλες του τίς ἀσέβειες, καὶ θὰ συλλέξῃ καὶ θὰ θέσῃ ἐνώπιόν του ὅλα τὰ ἔργα τῶν στρατευμάτων του. ² Καὶ μετὰ θὰ τὸν θανατώσῃ, καὶ θὰ προστατεύσῃ τὸ ὑπόλειμμα τοῦ λαοῦ μου ποὺ θὰ εὗρεθῆ εἰς τὸν τόπο ποὺ ἐξέλεξα^α. ³ Καὶ ἡ κυριαρχία του θὰ εἶναι αἰωνία, μέχρις ὅτου ὁ κόσμος τῆς φθορᾶς φθάσει εἰς τὸ τέλος του, καὶ συμπληρωθοῦν οἱ προειρημένοι καιροί^α.
Αὐτὴ ἦταν ἡ ὄρασί σου, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἐρμηνεία της».

Ἡ μοῖρα τῶν Ἀποστατῶν καὶ τῶν Προσηλύτων (XLI-XLII).

XLI. ¹ Καὶ ἀποκρίθηκα καὶ εἶπα: «Πρὸς χάρι τίνων καὶ πρὸς χάρι πόσων θὰ εἶναι αὐτὰ τὰ πράγματα; ἢ ποιοὶ θὰ εἶναι ἄξιοι νὰ ζήσουν κατ' ἐκεῖνο τὸν καιρό; ² Θὰ πῶ ἐνώπιόν σου ὅλα ὅσα σκέπτομαι, καὶ θὰ σὲ ἐρωτήσω γιὰ τὰ πράγματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὸν νοῦ μου. ³ Διότι ἰδοῦ! Βλέπω πολλοὺς ἐκ

XXXIX 5α. Ἰσως ἡ Βαβυλῶν, ἡ Περσία, ἡ Ἑλλάδα, ἡ Ρώμη. Πρβλ. Δαν. 7. 7α. Πρβλ. Ἰωάνν. 15,1· Διδ. 9,2.

XL 1α. 4 Ἐσδρ. XII 32· XIII 37.

2α. ὁ μαχητῆς Μεσσίας: Πρβλ. LXXII 2· Ἠσ. 11,4· I Ἐνώχ 46,3-6· 62,2· Ψλ. Σολ. 17,30 ἐξ.· 22-28· Σιβυλλ. V 114 ἐξ.

3α. Πρβλ. Γαλ. 4,4.

τοῦ λαοῦ σου νὰ ἔχουν ἀποσυρθῆ ἐκ τῆς διαθήκης σου καὶ νὰ ἔχουν ἀπορροφῆ ἀπὸ πάνω τους τὸ ζυγὸ τοῦ νόμου σου.⁴ Πάλιν ὁμοῦ εἶδα καὶ ἄλλους νὰ ἐγκαταλείπουν τὴ ματαιότητά τους^α, καὶ νὰ καταφεύγουν, ὑπὸ τὰς πτέρυγας σου^β.⁵ Τί λοιπὸν θὰ γίνῃ ὡς πρὸς αὐτούς; ἢ τί οἱ ἔσχατοι χρόνοι ἐπιφυλάσσουν γι' αὐτούς; ⁶Ἡ ὁ χρόνος τῆς ζωῆς θέλει μετρηθῆ, καὶ ἀναλόγως τῆς κλίσεως τοῦ ζυγοῦ τῆς πλάστιγγος θέλουν κριθῆ);

XLII. ¹Καὶ ἀπεκρίθη καὶ μοῦ εἶπε: «Θὰ σοῦ δεῖξω καὶ περὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν. ²Σχετικῶς μὲ αὐτὸ ποὺ εἶπες. «Πρὸς χάρι τίνων θὰ εἶναι αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ πόσοι θὰ εἶναι αὐτοί;» — δι' ὅσους ἐπίστευσαν θὰ εἶναι τὰ ἀγαθὰ τὰ λαληθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, καὶ διὰ τοὺς καταφρονητὰς θὰ εἶναι τὸ ἀντίθετο. ³Καὶ σχετικῶς μὲ αὐτὸ ποὺ εἶπες περὶ ἐκείνων ποὺ ἔρχονται κοντὰ καὶ περὶ ἐκείνων ποὺ ἀπομακρύνονται, αὐτὸ εἶναι τὸ κριτήριον τῆς κρίσεώς του.

⁴Ὡς πρὸς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὑπήκοοι καὶ ἀπεσύρθησαν μετὰ, καὶ ἀνemίχθησαν μὲ τὸ σπέρμα ἀνάμικτων λαῶν, ὁ χρόνος αὐτῶν ὁ προηγούμενος θὰ ἰσχύσῃ καὶ θὰ θεωρηθοῦν ὅπως τὰ βοννά.

⁵Ὡς πρὸς ὅσους δὲν ἐγνώριζαν κατ' ἀρχὰς ἀλλὰ ἔμαθαν τὴ ζωὴ ἀργότερα, καὶ ἀναμίχθησαν μὲ τὸ σπέρμα τοῦ λαοῦ ποὺ εἶχε ἀποχωρισθῆ, ὁ χρόνος τοὺς εἶναι ὁ ὕστερος^α καὶ λογίζεται ὅπως τὰ βοννά. ⁶Καὶ ὁ χρόνος θέλει διαδεχθῆ τὸν χρόνο, καὶ ἡ ἐποχὴ τὴν ἐποχὴ, καὶ ἕκαστος θέλει λάβει ἀπὸ τὸν ἄλλο. Καὶ τότε, ἐν ὄψει τοῦ τέλους, τὸ πᾶν θέλει μετρηθῆ κατὰ τὸ μέτρο τῶν καιρῶν, σύμφωνα μὲ τὶς ὥρες ἐκείνων τῶν ἐποχῶν. ⁷Διότι ἡ φθορὰ θὰ λάβῃ τοὺς ἀνήκοντας εἰς αὐτήν, καὶ ἡ ζωὴ τοὺς ἀνήκοντας εἰς αὐτήν. ⁸Καὶ ὁ χοῦς θέλει κληθῆ, καὶ θὰ τοῦ εἰπωθῆ: Ἔπιστρεψε ὅ,τι δὲν εἶναι δικό σου, καὶ ἀνάστησε ὅ,τι διατηρήθηκε ἀπὸ σένα ἕως τοῦ καιροῦ του'.

Εἰς τὸν Βαροῦχ λέγεται ὅτι θὰ ἀποθάνῃ, καὶ ἐντέλλεται νὰ ἀφίση τὶς τελευταῖες ὑποθήκες εἰς τὸν λαὸ (XLIII).

XLIII. ¹Ἀλλ' ἐσύ, ὦ Βαροῦχ, κατεύθυνε τὴν καρδιά σου πρὸς ὅσα εἰπώθησαν εἰς σέ καὶ κατανόησε ὅσα ἀξιώθηκες νὰ δῆς· διότι θὰ ὑπάρξῃ μεγάλη παρηγορία διὰ σέ, ποὺ κρατᾷ αἰώνια.

²Διότι θὰ φύγῃ ἀπὸ τὴ χώρα αὐτή.

Καὶ ἀπὸ τοὺς τόπους ποὺ ἔχεις τώρα ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια σου.

XLII 3α. Ἐξ Ἰουδαίων χριστιανοί.

4α. Πρβλ. Δευτερ. 32,11: οἱ ξένοι θεοί.

4β. Προσήλυτοι.

XLIII 4α. Οἱ ἀποστάται θὰ ἔχουν μόνον αὐτὸ τὸν κόσμον.

5α. Τὸ συριακὸ κείμενον ἔχει (προηγούμενον). Ἡ διόρθωσις εἶναι τοῦ Kabisch.

Και θὰ λησμονήσης ὅτι εἶναι φθαρτό.

Και δὲν θὰ ἐνθυμῆσαι τὰ συμβαίνοντα μεταξὺ τῶν θνητῶν.

³Πήγαινε λοιπόν, και παράγγειλε εἰς τὸ λαό μου, και ἔλα εἰς αὐτὸ τὸν τόπο, και ἐν συνεχείᾳ νὰ νηστεύσης ἑπτὰ ἡμέρες, και τότε θὰ ἔλθω πρὸς ἐσὲ και θὰ μιλήσω μαζί σου».

Ὁ Βαρούχ ἀνακοινώνει εἰς τοὺς Πρεσβυτέρους περὶ τοῦ ἐπικειμένου θανάτου του, τοὺς ἐνθαρρύνει ὁμως νὰ ἀναμείνουν τὴν παρηγορία τῆς Σιών (XLIV-XLVI).

XLIV. ¹Και ἐγὼ ὁ Βαρούχ, ἔφυγα ἀπὸ ἐκεῖ και ἤλθα εἰς τὸ λαό μου, και ἐκάλεσα τὸν πρωτότοκο υἱό μου και (τοὺς Gedaliahs)^α τοὺς φίλους μου, και ἑπτὰ ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ, και τοὺς εἶπα:

²Ἰδού, μεταβαίνω εἰς τοὺς πατέρες μου

ὅπως εἶναι καθωρισμένο γιὰ ὄλους στή γῆ.

³Ἀλλὰ σεῖς μὴ ἀπομακρύνεσθε ἀπὸ τὴν ὁδὸ τοῦ Νόμου,

ἀλλὰ φυλάξτε και καθοδηγήσετε τὸ λαὸ πὸν ἀπομένει

γιὰ νὰ μὴν ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὶς ἐντολὰς τοῦ Παντοδύναμου.

⁴Διότι, βλέπετε, ὅτι Ἐκεῖνος πὸν ὑπηρετοῦμε εἶναι δίκαιος, και ὁ δημιουργὸς μας δὲν εἶναι προσωπολήπτης.

⁵Και κνττάξτε τὶ ἐπήλθε εἰς τὴν Σιών,

και τὶ συνέβη εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ!

⁶Διότι ἡ κρίσι τοῦ Παντοδυνάμου (ἔτσι) θέλει γίνε γνωστή,

και αἱ ἰδοί του, ἂν και ὑπερβαίνουν κάθε ἔρευνα, εἶναι δίκαιες.

⁷Διότι ἂν ὑπομείνετε και δὲν ἀπομακρυνθῆτε ἀπὸ τὸ φόβο του,

και δὲν λησμονήσετε τὸν νόμο του,

οἱ καιροὶ θὰ γίνον πάλι γιὰ σᾶς σωτήριοι

και θὰ μετέσχετε εἰς τὴν παραμυθία τῆς Σιών.

^{8,9}Διότι ὅτι συμβαίνει τώρα εἶναι τίποτε,

ἀλλ' αὐτὸ πὸν θὰ γίνε εἰς τὸ μέλλον θὰ εἶναι μέγα.

Διότι κάθε φθαρτὸ θὰ παρέλθη

και κάθε θνητὸ θὰ φύγη μακρὰ.

Και ὅλος ὁ παρὼν καιρὸς θὰ λησμονηθῆ,

οὔτε θὰ ὑπάρχη ἀνάμνησι τοῦ παρόντος χρόνου, πὸν μολύνθηκε ἐξ αἰτίας κακῶν.

¹⁰Διότι ὅποιος τώρα τρέχει μὲ σπουδὴ τρέχει εἰς τὴ ματαιότητα,

και ὅποιος εἶναι τώρα εὐτυχῆς θὰ πέση γρήγορα και θὰ ταπεινωθῆ.

¹¹Διότι αὐτὸ πὸν θὰ ἔλθη εἶναι τὸ ἀντικείμενο πὸν ἐπιθυμοῦμε,

XLIV 1α. Gedaliahs: ἴσως ἀπὸ τὸ «hagedolim» = οἱ μεγάλοι ἄνδρες, οἱ ἡγούμενοι.

καὶ αὐτὸ ποὺ ἔρχεται ἀργότερα, εἰς αὐτὸ ἐλπίζομε.

Διότι ὑπάρχει μιὰ ἐποχὴ ποὺ δὲν παρέρχεται,

¹²καὶ ἔρχεται μιὰ περίοδος ποὺ θὰ μείνῃ διὰ παντός,

καὶ ἓνας νέος κόσμος (ἔρχεται) ποὺ δὲν θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴ φθορὰ αὐ-
τοῦ ποὺ εἶναι ὑπὸ τὴν κυριαρχία του.

Ἔνας κόσμος χωρὶς ἔλεος γιὰ τοὺς καταδικασμένους εἰς τὴν βάσανο.

Ἄλλοις ὅμως ζοῦν εἰς τοὺς κόλπους του δὲν θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀπώλεια,

¹³διότι αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ θὰ κληρονομήσουν τὴν ἐποχὴ ποὺ
εἴπαμε, καὶ ἰδικῆ τους θὰ εἶναι ἡ κληρονομία τοῦ καιροῦ τῆς ὑπο-
σχέσεως.

¹⁴Αὐτοὶ εἶναι ποὺ προετοίμασαν γιὰ τοὺς ἑαυτούς των θησαυροὺς
σοφίας,

καὶ εἰς αὐτοὺς εὐρίσκονται οἱ θησαυροὶ τῆς συνέσεως,

αὐτοὶ ποὺ δὲν ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὴ χάρι

καὶ ἐτήρησαν τὴν ἀλήθεια τοῦ νόμου.

¹⁵Εἰς αὐτοὺς θέλει δοθῆ ὁ ἐρχόμενος αἰὼν,

ἀλλ' ἡ κατοικία τῶν λοιπῶν, ποὺ εἶναι πολλοί, θὰ εἶναι τὸ πῦρ.

XLV. ¹Ἐσεῖς, λοιπόν, ὅσο σᾶς εἶναι δυνατὸ διδάξετε τὸ λαό, διότι
τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι δικό σας. ²Διότι ἂν τοὺς διδάξετε, θὰ τοὺς κρατήσετε εἰς
τὴν ζωή».

XLVI. ¹Καὶ ὁ υἱὸς μου καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ ἀπάντησαν καὶ
μοῦ εἶπαν: «Ὁ παντοδύναμος μᾶς ἐταπεινώσε εἰς τέτοιο βαθμὸ, ὥστε νὰ σὲ
παραλάβῃ μακρὰ μας τόσο γρήγορα;

²Καὶ ἀληθινὰ πρέπει νὰ εὐρεθοῦμε εἰς τὸ σκοτάδι καὶ ὁ λαὸς ποὺ ἀπέ-
μεινε νὰ μὴν ἔχῃ πιά φῶς;

³Διότι ποῦ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἐρωτοῦμε σχετικὰ μὲ τὸ Νόμο, καὶ ποιὸς
θὰ μᾶς μάθῃ τὴ διαφορὰ μεταξὺ θανάτου καὶ ζωῆς»;

⁴Τότε τοὺς εἶπα: «Δὲν μπορῶ νὰ ἀντιταθῶ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἰσχυροῦ.
⁵Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸν Ἰσραὴλ σοφὸς οὔτε ἀπὸ τὸ γένος
⁶Ἰακώβ Υἱὸς τοῦ Νόμου».

⁵Ἐτοιμάσετε κατ' ἰδίαν καὶ μόνοι τὴν καρδιά σας, ὥστε νὰ ὑπακούετε
εἰς τὸν νόμο καὶ νὰ εἰσθε εὐπειθεῖς πρὸς τοὺς ἐν φόβῳ Θεοῦ σοφοὺς καὶ συνε-
τούς. Ἐτοιμάσετε τὴν ψυχὴ σας, ὥστε νὰ μὴ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ αὐτούς».

XLVI 4α. Ἡ ἔκφρασι «υἱὸς τοῦ Νόμου» δὲν ἀπαντᾷ ἄλλοῦ. Ἡ ἔκφρασι εἰς τὸ σύνολο
σημαίνει ὅτι δὲν θὰ λείψουν ποτὲ ἀπὸ τὸν Ἰσραὴλ σοφοὶ διδάσκαλοι καὶ πιστοὶ τηρητὲς
τοῦ Νόμου.

5α. Πρβλ. XLVI 7.

⁶ Ἄν ἔτσι κάνετε, οἱ ὑπεσχημένοι καλοὶ πρέσβεις, περὶ τῶν ὁποίων σᾶς μίλησα πρὶν, θὰ ἔλθουν εἰς ἐσᾶς· καὶ δὲν θὰ πέση πάνω σας ὁ πόνος περὶ τοῦ ὁποίου ἐλάλησα προηγουμένως.

⁷ Ὅτι ὁμως θὰ ἔφενγα δὲν ἔκαμα γνωστὸ σ' ἐσᾶς, οὔτε ἀκόμη καὶ στὸν υἱό μου».

Ε'.

Οἱ Ὠδίνες τῶν ἐσχάτων ἡμερῶν — Τὸ Σῶμα τῆς Ἀναστάσεως — Πῶς θὰ εἶναι ὁ Παράδεισος καὶ τὸ Σεδὸλ (XLVII-LII).

XLVII. ¹Καὶ ὅταν ἀπῆλθα καὶ τοὺς ἐγκατέλειπα, ἀπομακρύνθηκα ἀπὸ ἐκεῖ καὶ τοὺς εἶπα: «Ἴδου, πηγαίνω εἰς τὴν Χεβρών. Διότι ἐκεῖ μὲ ἀπέστειλε ὁ Ἰσχυρὸς». ²Ἔτσι ἦλθα εἰς τὸν τόπο, περὶ τοῦ ὁποίου εἶχε δοθῆ ἐντολὴ εἰς ἐμέ. ³Ἐκεῖ ἐγκαταστάθηκα καὶ ἐνήστευσα ἑπτὰ ἡμέρες^α.

Προσευχὴ τοῦ Βαρούχ.

XLVIII. ¹Καὶ μετὰ τὴν ἑβδόμη ἡμέρα προσευχήθηκα ἐνώπιον τοῦ Ἰσχυροῦ καὶ εἶπα: «²Κύριε, καλεῖς τοὺς καιροὺς νὰ ἔλθουν, καὶ ἀμέσως ἴστανται ἐνώπιόν σου. ³Αφίνεις νὰ ἀπολεσθῇ ἡ περίοδος δυνάμεως τῶν αἰώνων, καὶ αὐτοὶ δὲν σοῦ ἀνθίστανται. Διατάσσεις τὴν πορείαν τῶν περιόδων καὶ σὲ ὑπακούουν. ⁴Ἐσὺ μόνον γνωρίζεις τὴ διάρκεια τῶν γενεῶν, καὶ δὲν ἀποκαλύπτεις εἰς πολλοὺς τὰ μυστικά σου. ⁵Παρέχεις τὸ μέγεθος τοῦ πυρὸς καὶ τὴν ἐλαφρότητα τοῦ ἀνέμου. ⁶Ἐρευνᾷς τὴν ἄκρα τῶν ὑψηλῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ θεμελιώνεις τὰ βᾶθη τοῦ σκότους. ⁷Ὀρίζεις τὸν ἀριθμὸ αὐτῶν ποὺ παρέρχονται καὶ αὐτῶν ποὺ διατηροῦνται, καὶ ἐτοιμάζεις κατοικίαι δι' ὄσους θὰ διατηρηθοῦν^β. ⁸Ἐνθυμῆσαι τὴν ἀρχὴν ποὺ ἐδημιούργησες, καὶ δὲν λησμονεῖς τὸν ἐρχόμενον ἀφανισμό. ⁹Μὲ νεύματα φόβου καὶ ἀπειλῆς διατάσσεις τὰς φλόγας, καὶ μεταβάλλονται εἰς ἄνεμο, καὶ μὲ τὸ λόγο καλεῖς εἰς τὴν ζωὴν ὅ,τι δὲν ὑπῆρχε, καὶ μετὰ μεγάλης δυνάμεως κρατεῖς ὅ,τι ἀκόμη δὲν ἔχει παρουσιασθῆ. ¹⁰Διδάσκεις τὰ δημιουργήματα μὲ τὴ σοφία σου καὶ διαπερᾶς τὰς σφαίρας μὲ τὴ σύνεσί σου, ὥστε νὰ ὑπηρετοῦν κατὰ τὴν τάξι τους. ¹¹Ἀμέτρητοι στρατιαὶ ἴστανται ἐνώπιόν σου καὶ ἀθόρυβα ὑπηρετοῦν εἰς τὸ νεῦμα σου κατὰ τὴν τάξι τους. ¹²Ἀκουσε λοιπὸν τὸν δοῦλο σου καὶ ἐπίβλεψε εἰς τὴν ἰκεσία μου! ¹³Ἐντὸς βραχείου μόνον χρόνου γεννώμεθα, ἐντὸς βραχείου μόνου χρόνου ἐπιστρέφομε. ¹⁴Διὰ σὲ ὅμως αἱ ὥραι εἶναι ὅπως ὁ χρόνος καὶ αἱ ἡμέραι ὅπως αἱ

XLVII 2α. Πρβλ. V 6. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Βαρούχ στὴ Χεβρών μένει, κατὰ τὸν Charles, ἀνεξήγητη. Ὁ Bogaert σημειώνει ὅτι εἰς τὴν Χεβρών, ὅπου οἱ τάφοι τῶν Πατριαρχῶν, ἐκεῖ ἀποσύρεται καὶ ὁ Βαρούχ νὰ ἀποθάνῃ (βλ. Ἰωσήπου, Ἀρχαιολ. II, 8,12), καὶ ἡ ἀποστολὴ του ἐκεῖ γίνεται κατὰ πολὺ γενικὸ καὶ συγκεκαλυμμένο τρόπο.

XLVIII 6β. Πρβλ. Ἰωσήπου 14,2· Β' Κορ. 5,1 ἐξ. 12 «Δὲν προλαβαίνομε νὰ γεννηθοῦμε καὶ ἐγκαταλείπομε τὸν κόσμον».

γενεαί. ¹⁴(^{Αχ}), διὰ τοῦτο μὴ ὀργίζεσαι κατὰ τοῦ ἀνθρώπου — αὐτὸς δὲν εἶναι τίποτε! — καὶ μὴ μᾶς μετρᾶς κατὰ τὰ ἔργα μας! ¹⁵Διότι, τί εἴμεθα; Ἰδοῦ, ἦλθαμε εἰς τὸν κόσμον μὲ τὴ δωρεά σου, καὶ χωρὶς τῆ θέλησί μας παραμένομε. ¹⁶Δὲν λέμε εἰς τοὺς γονεῖς μας: Ἐγενήσατέ μας, καὶ δὲν στέλνομε μῆνυμα εἰς τὸν Ἄδην πὺν νὰ λέη: Ἐπαράλαβέ μας πιά! ἜΠοία εἶναι λοιπὸν ἡ δύναμί μας ὥστε νὰ ἠμποροῦμε νὰ ὑπομείνωμε τὴν ὀργή σου; ¹⁷Τί ἐπὶ τέλους εἴμεθα ἐμεῖς, ὥστε νὰ ἠμποροῦμε νὰ ὑπομείνωμε τὴν κρίσι σου; ¹⁸Φύλαξέ μας ἐν τῇ χάριτί σου, καὶ βοήθησέ μας ἐν τῇ εὐπλαγγνίᾳ σου. ¹⁹Ἐπίβλεψε πάνω εἰς τοὺς μικροῦς^α, τοὺς ὑποτασσομένους εἰς σέ καὶ σῶσε ὄλους τοὺς προστρέχοντας εἰς σέ. Καὶ μὴ κρατᾶς μακρὰ τὴ βοήθεια ἀπὸ τὸ λαὸ μας, μὴ μικραίνεις τοὺς χρόνους τῆς προστασίας πρὸς ἐμᾶς. ²⁰Αὐτὸς εἶναι ὁ λαός, πὺν ἐσὺ ἐξέλεξες, καὶ αὐτοὶ εἶναι ὁ λαός, τοῦ ὁποίου ὅμοιοι δὲν ὑπάρχει. ²¹Θὰ μιλῆσω τώρα εἰς σέ καὶ θὰ πῶ ὅ,τι σκέπτεται ἡ καρδιά μου. ²²Εἰς σέ στηρίζόμεθα. Ἰδοῦ, ὁ Νόμος σου εἶναι κτῆμα μας. Ξέρομε (ἐπίσης) ὅτι δὲν ἐκπίπτομε, ἐφόσον κρατοῦμε τὰ παραγγέλματα τῆς διαθήκης σου. ²³Πάντοτε θὰ εἴμεθα μακάριοι, ἐφόσον τοῦλάχιστον δὲν ἀναμιγνόμεθα μὲ τοὺς Ἐθνικούς. ²⁴Ἐμεῖς εἴμεθα ἓνας λαὸς (πολυσέβαστου) ὀνόματος, ἐμεῖς, πὺν ἀπὸ τὸν Ἐνα ἐδεχθήκαμε^α τὸ Νόμο. Καὶ ἓνας τέτοιος Νόμος ἀνάμεσά μας θὰ μᾶς βοηθήσει, ἡ ἐξέχουσα σοφία, πὺν βρίσκεται μεταξὺ μας, θὰ μᾶς παρασταθῇ». ²⁵Καὶ ὅταν προσευχήθηκα μὲ τέτοιους λόγους, ἔνοιουσα πολὺ ἐξητηλημένος.

²⁶Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη καὶ μοῦ εἶπε: ἘΤιμῶς προσευχήθης, Βαρούχ, καὶ οἱ λόγοι σου εἰσακουσθήσαν. ²⁷Πλὴν ὅμως ἡ κρίσις μου ζητεῖ τὰ ἰδικά της, καὶ ὁ Νόμος μου ἀπαιτεῖ τὸ δικαίωμά του. ²⁸Συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους σου θὰ ἀπαντήσω, σύμφωνα μὲ τὸ περιεχόμενον τῆς προσευχῆς σου θὰ λαλήσω εἰς σέ. ²⁹Πρόκειται περὶ τοῦ ἐξῆς: Δὲν εἶναι τίποτε αὐτὸς πὺν (χωρὶς ἄλλο) θὰ ἀφανισθῇ. Ἐπραξε μᾶλλον ἀσεβῶς ὅπου θὰ ἠμποροῦσε κάτι νὰ εἶχε πράξει. Καὶ δὲν ἐμνήσθη τῆς ἀγαθότητός μου, οὔτε κατάλαβε τὴ μακροθυμία μου. ³⁰Διὰ τοῦτο ἀσφαλῶς θὰ μεταφερθῆς μακρὰ ὅπως σοῦ ἀνακοινώθηκε προηγουμένως. Ἐρχεται ὁ καιρός, διὰ τὸν ὁποῖο σοῦ μίλησα καὶ ἐμφανίζεται ἐκεῖνος ὁ καιρός, πὺν θὰ φέρῃ θλίψι. ³¹Διότι θὰ ἔλθῃ καὶ θὰ περάσῃ μὲ ἰσχυρὰ θύελλα, καὶ ὅταν ἔλθῃ μὲ ἀπειλητικὴ μανία, θὰ εἶναι μὲ φοβερὴ κίνησι. ³²Καὶ θὰ συμβῆ κατὰ τίς ἡμέρας ἐκεῖνες: οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆ θὰ ζοῦν ἀμέριμνοι μεταξὺ τους, διότι ἀγνοοῦν ὅτι ἡ κρίσις μου πλησιάζει. ³³Διότι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸ δὲν θὰ βρεθοῦν πολλοὶ σοφοὶ καὶ πλήρεις συνέσεως. Ἄλλὰ καὶ ὅσοι βρεθοῦν ἐντελῶς θὰ σωπήσουν. ³⁴Θὰ ὑπάρξουν πολλὰ εἰδήσεις καὶ ὄχι

19α. Ὁ Bogaert παραπέμπει εἰς τὸ Ματθ. 10,42· 18,6· 10 (ἴμικρός').

24α. Ὁ Νόμος ἐδόθη εἰς ὅλα τὰ ἔθνη (κατὰ μία ραββινικὴ παράδοση), ἀλλ' ὁ Ἰσραὴλ μόνος τὸν ἐδέχθη.

ὀλίγαι φῆμαι, καὶ εἰκόνες τῆς φαντασίας θὰ γίνονιν ὁραταίᾳ. Πολλές γιὰ τὸν ἑαυτὸν του ὑποσχέσεις θὰ ἠμπορῆ νὰ μετρήσῃ κανεῖς, ἀπὸ τὶς ὁποῖες μερικὲς θὰ εἶναι μάταιες, ἐνῶ οἱ ἄλλες θὰ ἐκπληρωθοῦν. ³⁵Ἡ τιμὴ μετατρέπεται εἰς ἐντροπή, ἢ δύναμι κατεβαίνει εἰς τὸ ἐπίπεδο τῆς περιφρονήσεως, ἢ ἰσχύς θραύεται, ἢ ὠραιότητα γίνεται ἀντικείμενο ἀποστροφῆς. ³⁶Καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸ πολλοὶ θὰ λέγε εἰς πολλούς: 'Ποῦ ἐκρύβη λοιπὸν ἡ πολλὴ σύνεσις, ἀπὸ ποῦ ἐξαφανίστηκε ἡ πολλὴ σοφία;' ³⁷Καὶ καθὼς τὰ πράγματα αὐτὰ θὰ διαλογίζονται, τότε ἡ ζηλοτυπία θὰ γεννηθῆ εἰς ἐκεῖνους ποὺ δὲν ἐκράτησαν τίποτε δικό τους, καὶ πάθος τότε θὰ καταλάβῃ αὐτοὺς ποὺ ἦσαν ἡσυχιοὶ, καὶ πολλοὶ θὰ κινήθοῦν ἀπὸ ὀργή καὶ θὰ βλάψουν πολλούς. Θὰ ἐξάφουν στρατεύματα διὰ νὰ χύσουν αἷμα, καὶ τελικὰ ὅλοι μαζί θὰ ἀφανισθοῦν. ³⁸Κατ' ἐκεῖνο τὸν καιρὸ θὰ συμβοῦν: ἡ μεταβολὴ τῶν καιρῶν θὰ ἀποκαλυφθῆ φανερὰ εἰς ὅλους, διότι αὐτοὶ κατ' ὅλους ἐκεῖνους τοὺς καιροὺς ἐμόλυναν τοὺς ἑαυτοὺς τους καὶ καταπίεξαν, καὶ ἔτσι ὁ καθένας συμπεριφερόνταν ὅπως ἤθελε καὶ δὲν ἐσκέπτετο τὸν νόμο τοῦ παντοδυναμοῦ. ³⁹Διὰ τοῦτο πῦρ θὰ καταφάγῃ τὰς σκέψεις των, διὰ φλογὸς οἱ διαλογισμοὶ τῶν νεφρῶν τους θὰ ἐρευνηθοῦν. Διότι θὰ ἔλθῃ ὁ κριτὴς καὶ δὲν θὰ καθυστερήσῃ. ⁴⁰Διότι κάθε κάτοικος τῆς γῆς ἐγνώριζε πότε ἐνεργοῦσε ἀδίκως, ἀλλὰ δὲν ἀεγνώριζαν τὸν νόμο μου ἔνεκα τῆς ὑπεροφίας των. ⁴¹Ἀσφαλῶς ὅμως τότε θὰ κλαύσουν πολλοὶ — διὰ τοὺς ζωντανοὺς πολὺ περισσότερο παρὰ διὰ τοὺς νεκρούς)ᾳ.

⁴²Καὶ ἀποκριθῆκα καὶ εἶπα: «᾽Ω, τί προξένησες Ἀδάμᾳ πρὸς ὅλους ποὺ ἐγεννήθηκαν ἀπὸ ἐσέ; Καὶ τί νὰ πῆ κανεῖς περὶ τῆς πρώτης Εὔας, ποὺ ἄκουσε τὸν ὄφι, ⁴³ὥστε ὅλο τοῦτο τὸ μέγα πλῆθος νὰ καταστραφῆ καὶ τὸ πῦρ νὰ καταπιῆ ἀναρίθμητους. ⁴⁴Ὁμως ἐνώπιόν σου θὰ πῶ τὰ ἐξῆς: ⁴⁵Εσὺ, Κύριε, Κύριέ μου, γνωρίζεις τί ὑπάρχει εἰς τὸ πλάσμα σου. ⁴⁶Διότι ἐσὺ κάποτε διέταξες τὸ χῶμα νὰ παραγάγῃ τὸν Ἀδὰμ· ἐσὺ γνωρίζεις τὸν ἀριθμὸ ἐκεῖνων ποὺ ἐγεννήθηκαν ἀπὸ αὐτόν, καὶ πόσο ἡμάρτησαν ἐνώπιόν σου ὅσοι ὑπῆρξαν ποτὲ καὶ δὲν ἀεγνώρισαν σὲ ὡς δημιουργό τους. ⁴⁷Καὶ γνωρίζεις τί ἀναμένει ὅλους αὐτοὺς — τὸ τέλος τους θὰ εἶναι ἡ καταστροφή τους· καὶ ὁ νόμος σου, ποὺ αὐτοὶ παρέβησαν, θὰ τοὺς τιμωρήσῃ κατὰ τὴν ἡμέρα σου. ⁴⁸Ἄς ἀφίσωμε

34α. Πρβλ. Ματθ. 24,6· 11· 24. Ἡ περιγραφή τῆς καταστάσεως εἰς αὐτοὺς τοὺς στίχ. ἐγγίζει πολὺ τὰς συμφορὰς ποὺ ἀκολούθησαν τὸν μεγάλο Ἰουδ. Πόλεμο. Αὐτὸ προσάγεται καὶ ὡς ἐπιχείρημα ὅτι ὁ Συρ. Βαροῦχ ἐγράφη πρὶν ἀπὸ τὸν 4 Ἔσδρα.

40α. Ἀπὸ ὑπεροφία, λοιπὸν, οἱ Ἑθνικοὶ δὲν ἐδέχθησαν τὸν Νόμο. Ἡ πρῆπει νὰ ἐκλάβωμε τὴ γνώση τοῦ Νόμου ἀπὸ τὰ ἔθνη, καὶ ἐδῶ, ὅπως εἰς τὸν Παῦλο (Ρωμ. 2,14-15).

41α. Πρβλ. Λουκ. 23,28-30. Τοὺς στίχ. 48-50 θεωροῦν μερικὸι ἐκτὸς τῆς κανονικῆς των θέσεως, ἀντίθετα ἀπὸ ὅ,τι φρονεῖ ὁ Bogaert.

42α. Τονίζεται πολὺ ἔντονα τὸ κακὸ ποὺ προξένησε ἡ πτώσι τοῦ Ἀδάμ. Ὁ Θεὸς ὅμως γνωρίζει τί δυνατότητες ἔχει ὁ ἄνθρωπος, διὰ τοῦτο στρέφει τὸν λόγο πρὸς τὴν μελλοντικὴ εὐδαιμονία.

ὁμως τώρα τοὺς κακοὺς κατὰ μέρος· τώρα θέλομε νὰ ζητήσωμε νὰ μάθωμε περὶ τῶν δικαίων. ⁴⁹Τὴ μακαριότητά τοὺς θὰ ἀφηγηθῶ, δὲν θὰ σιωπήσω, θὰ ὑμνήσω τὴν δόξα ποὺ ἐτοίμασε δι' αὐτούς.⁵⁰ Διότι πραγματικὰ ὅπως εἰς τὸν βραχὺ αὐτὸ χρόνον μέσα εἰς τὸν κόσμον τοῦτο, ποὺ παρέρχεται, ἐξήσατε καὶ πολλὸ μόχθον ὑπομείνατε, ἔτσι καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν κόσμον, ποὺ δὲν ἔχει τέλος, θὰ δεχθῆτε τὸ μέγα φῶς.

Ἡ φύσις τῆς Ἀναστάσεως τῶν σωμάτων: ὁ τελικὸς προορισμὸς τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀδίκων.

XLIX. ¹Σὲ παρακαλῶ ὁμως ἀκόμη, Ἰσχυρὲ — θὰ ἰκετεύσω τὴν ἐδ-σπλαγχνία ἐκείνου ποὺ ἐδημιούργησε τὰ πάντα. ²Μὲ ποιὸ εἶδος μορφῆς θὰ ἐξα-κολουθήσουν νὰ ζοῦν οἱ ζωντανοί, ὅσοι θὰ ἐπιζήσουν κατὰ τὴν ἡμέραν σου;^α ³Ἡ τί θὰ συμβῆ μὲ τὴ δόξα ποὺ τοὺς περιμένει μετὰ ἀπὸ τὰ γεγονότα αὐτά; ⁴Θὰ ξαναπάρουν τότε τὴν σημερινὴν ἐμφάνισιν καὶ θὰ ἐνδυθοῦν πάλιν αὐτὰ τὰ σκεύη τῆς αἰχμαλωσίας, ποὺ εἶναι τώρα βυθισμένα εἰς τὴν κακία, μὲ τὴ βοή-θεια τῶν ὁποίων ἔκαναν ὅσα κακὰ διέπραξαν; ⁵Ἡ ἴσως ὅσους εἰς τὸν κόσμον ὑπῆρξαν θὰ μεταβάλης^α, ὅπως ἐπίσης πράττεις μὲ αὐτὸ τὸν ἴδιον τὸν κόσμον»;

L. ¹Τότε ἀπεκρίθη καὶ μοῦ εἶπε: «Ἄκουσε, Βαρούχ, αὐτὸ τὸ λόγον καὶ γράψε εἰς τὴν μνήμην τῆς καρδιάς σου ὅλα ὅσα μαθαίνεις. ²Διότι βεβαίως ἢ γῆ θὰ δώσῃ τότε πίσω τοὺς νεκροὺς τῆς, ποὺ τώρα τοὺς δέχεται διὰ νὰ τοὺς διαφυλάξῃ· εἰς τὴν ἐμφάνισίν τοὺς ὁμως τίποτε δὲν θὰ μεταβληθῆ. Διότι ὅπως τοὺς παρέλαβε ἔτσι καὶ θὰ τοὺς ἀποδώσῃ, καὶ ὅπως ἐγὼ τοὺς παρέδωκα εἰς αὐτὴν ἔτσι καὶ αὐτὴ θὰ τοὺς ἀφίσῃ νὰ ἀναστηθοῦν^α. ³Διότι τότε θὰ εἶναι ἀναγκαιὸ νὰ δειχθῆ εἰς τοὺς ζωντανοὺς ὅτι οἱ αὐτοὶ ποὺ πέθαναν ξαναγυρίζουν εἰς τὴ ζωὴ, καὶ ὅτι ἐπιστρέφουν αὐτοὶ ποὺ κάποτε εἶχαν ἀπέλθει. ⁴Καὶ ὅταν ἀναγνωρισθοῦν μεταξύ τοὺς αὐτοὶ ποὺ τώρα γνωρίζονται, θὰ ἐπέλθῃ μὲ δύναμιν ἢ κρίσιν μου, καὶ ὅ,τι προηγουμένως ἐλέχθη θὰ ἔλθῃ.

LI. ¹Ὅταν ἡ ὠρισμένη αὐτὴ ἡμέρα παρέλθῃ, τότε θὰ μεταβληθῆ τὸ πρόσωπον ἐκείνων ποὺ θὰ βρεθοῦν ἔνοχοι, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ λαμπρότης ἐκείνων ποὺ θὰ ἠμποροῦν νὰ θεωρηθοῦν δίκαιοι.^α ²Ἡ ὄψιν ἐκείνων ποὺ ἐδῶ συμπερι-

XLIX 2α. Πρβλ. Α' Κορ. 15,35.

3α. Πρβλ. Α' Κορ. 15,51.

L 2α. Κατὰ τοὺς Σιβυλλ. Χρησμοὺς IV 182 «στήσει δὲ βροτούς, πάλιν ὡς πάρος ἦσαν». Ὁ Βαρούχ δέχεται μιὰ μεταβατικὴν περίοδον μεταξύ ἀναστάσεως καὶ μεταβολῆς πρὸς τὴ δόξα ἢ πρὸς τὴν ἀθλιότητα. Εἰς τὴν ραββ. φιλολογοῖαν δὲν ἀπαντᾷ παρομοίαν συζήτησιν. Εἰς τὸ Β. Sanhedrin 90β τὸ θέμα εἶναι ἂν οἱ ἀναστημένοι θὰ φοροῦν τὰ ρούχα τοὺς ἢ θὰ εἶναι γυμνοί. Γιὰ τὸ σμίξιμον συγγενῶν καὶ φίλων βλ. Ant. Bibl. XXII 13· ἐπίσης Ματθ. 27,52.

LI 1α. Πρβλ. Α' Κορ. 15,51· 41·

φέρθησαν ἀσεβῶς θὰ καταστῆ ἀσχημοτέρα ἀπὸ ὅσον εἶναι τώρα, διότι αὐτοὶ θὰ ὑποστοῦν βασάνους. ³Ἡ λαμπρότης ἐκείνων πὸν ἀπεδειχθήσαν τώρα δίκαιοι, καθὼς ἀπαιτεῖ ὁ Νόμος μου, καὶ εἶχαν σύνεσι εἰς τὴ ζωὴ τους καὶ ἐφύτευσαν ἐδῶ ἐντὸς τῶν καρδιῶν τους ρίζα τῆς σοφίας, ἢ ὄφρις τους θὰ δοξασθῆ μὲ μιὰ μεταμόρφωσι: Ἡ θέα τοῦ προσώπου τους θὰ μεταβληθῆ σὲ μιὰ φωτεινὴ ὠραιότητα, ἔτσι ὥστε νὰ ἠμποροῦν νὰ ἐπιτύχουν καὶ νὰ δεχθοῦν τὸν κόσμον πὸν δὲν παρέρχεται, κατὰ τὴν ὑπόσχεσι πὸν τοὺς εἶχε δοθῆ. ⁴Ἰδιαιτέρως γι' αὐτὸ θὰ λυπηθοῦν ὅσοι ἔρχονται μετὰ, διότι περιφρόνησαν τὸν Νόμον μου καὶ ἔκλεισαν τὰ αὐτιά τους, ὥστε νὰ μὴ ἀκούσουν σοφία καὶ νὰ μὴ ἠμποροῦν νὰ δεχθοῦν σύνεσι. ⁵Διὰ τοῦτο ἀκόμη χειρότερος θὰ εἶναι ὁ ἀφανισμὸς τους, ὅταν θὰ ἰδοῦν ἐκείνους πὸν τώρα ἐβλεπαν μὲ περιφρόνησι νὰ ὑψώνονται καὶ νὰ δοξάζονται πολὺ περισσότερο ἀπὸ αὐτούς, καὶ νὰ μεταβάλλονται — καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ — ἐκεῖνοι κατὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ἀγγέλων, αὐτοὶ ὁμως εἰς τερατώδεις μορφὰς καὶ φρικτὰς εἰκόνες. ⁶Πρῶτα θὰ ἰδοῦν αὐτὸ τὸ θέαμα, καὶ μετὰ θὰ ἀπέλθουν διὰ νὰ ὑποστοῦν τὰ βάσανα. ⁷Εἰς ὅσους ὁμως σώζονται μὲ τὰ ἔργα τους, διὰ τοὺς ὁποίους τώρα ὁ Νόμος ἦτο ἡ ἐλπίς, καὶ ἡ σύνεσί τους μετέτρεπε εἰς πεποίθησι τὴν ἐλπίδα καὶ σοφία τους, εἰς αὐτούς τότε θὰ ἐμφανισθοῦν θαύματα, ὅταν ἔλθῃ ὁ δικὸς τους καιρὸς. ⁸Θὰ ἰδοῦν τὸν κόσμον ἐκεῖνον πὸν εἶναι δι' αὐτούς ἀκόμη ἀόρατος· θὰ ἰδοῦν ἓνα καιρὸ πὸν εἶναι ἀκόμη κρυμμένος ἀπ' αὐτούς. ⁹Καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὁ χρόνος δὲν θὰ τοὺς γηράσῃ πιά. ¹⁰Διότι εἰς τὰ ὕψη ἐκείνου τοῦ κόσμου θὰ εἶναι ἡ κατοικία τους· θὰ εἶναι ὅμοιοι πρὸς τοὺς ἀγγέλους καὶ πρὸς τοὺς ἀστέρας. ¹¹Θὰ παίρνουν ὅλας τὰς μορφὰς πὸν ἐπιθυμοῦν, μεταβαίνοντες ἀπὸ τὴν ὠραιότητα εἰς τὴν λαμπρότητα, ἀπὸ τοῦ φωτὸς μέχρι τὴ λάμπη τῆς δόξης. ¹²Θὰ ἐκτεθοῦν ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια τους οἱ εὐρεῖς χῶροι τοῦ παραδείσου, καὶ θὰ τοὺς δειχθῆ ἡ ὑπερτάτη ὠραιότης τῶν ζώντων ὄντων, πὸν εἶναι κάτω ἀπὸ τὸ θρόνον μου, καὶ αἱ στρατιαὶ ὄλων τῶν ἀγγέλων, οἱ ὅποιοι τώρα ἐμποδίζονται ἀπὸ τὸ λόγο μου, ὥστε νὰ μὴ παρουσιάζονται μὲ δική μου διαταγὴ συγκρατοῦνται, καὶ παραμένουν εἰς τὸν τόπον τους, μέχρις ὅτου ἔλθῃ ὁ χρόνος τοῦ ἐρχομοῦ τους. ¹³Ἀλλὰ καὶ τότε θὰ εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα ἡ ὑπεροχὴ διὰ τοὺς δικαίους ἀπὸ ὅ,τι διὰ τοὺς ἀγγέλους. ¹⁴Οἱ πρῶτοι θὰ δεχθοῦν τοὺς τελευταίους πὸν ἀνέμεναν, καὶ οἱ τελευταῖοι ἐκείνους περὶ τῶν ὁποίων εἶχαν ἀκούσει νὰ λέγεται πὸς εἶχαν ἀποθάνει. ¹⁵Θὰ εἶναι λυτρωμένοι ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸ τοῦ πόνου καὶ θὰ ἔχουν ἀποθέσει τὸ φορτίον τῶν θλίψεων.

3α. Πρβλ. 4 Ἐσδρ. VII 97· Α' Ἐνώχ 104,2· Ματθ. 17α· Φιλιππ. 3,21.

10α. Α' Ἐνώχ 46,1· Λουκ. 20,36.

10β. Δαν. 12,3· Ματθ. 13,43. Εἰς τὸν στίχ. 12 ἡ λαμπρότητα ὑπερβαίνει καὶ ἐκεῖνη τῶν ἀγγέλων. Περὶ ἀρχαϊκῆς δόξης τοῦ Ἀδάμ δὲν γνωρίζει τίποτε ὁ Βαρούχ· ὁ Ἀδάμ εἶναι δι' αὐτὸν ἡ ἀρχὴ τοῦ κακοῦ. Τὴν ὑπεροχὴ τῶν δικαίων ἐπὶ τῶν ἀγγέλων γνωρίζει καὶ ἡ ραββινικὴ φιλολογία (Sifré Num. § 103) καὶ, βέβαια, ἡ Κ. Διαθήκη (Α' Κορ. 6,1-4 καὶ Α' Πέτρ. 1,12). Ὁ στίχ. 13 δὲν ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἀγγέλους.

¹⁵Γιατί ἄφισαν οἱ ἄνθρωποι τὴν ζωὴν των νὰ χαθῆ; Αὐτοὶ ποὺ ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς μὲ τι ἀντάλλαξαν τὴν ψυχὴ τους;^α ¹⁶Διότι τότε προτίμησαν διὰ τὸν ἑαυτὸν τους ἐκεῖνο τὸν καιρὸ, ποὺ δὲν ἤμπορεῖ νὰ περᾶ χωρὶς θλίψεις· προτίμησαν ἓνα τέτοιο καιρὸ, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν μόνο ἀναστεναγμοὶ καὶ καταστροφή· ἀρνήθησαν τὸν κόσμον ἐκεῖνο, ποὺ δὲν ἀφίνει ὅσους εἰσέρχονται εἰς αὐτὸν νὰ γηράσουν. Ἀπέρριψαν τὸν καιρὸ τῆς δόξης. Ἔτσι δὲν ἤμποροῦν νὰ ἔλθουν εἰς τὴν δόξα, περὶ τῆς ὁποίας σοῦ μίλησα πρὶν».

LII. ¹Καὶ ἐγὼ ἀπεκρίθην καὶ εἶπα: «Πῶς θὰ ἠμπορούσαμε νὰ λησμονήσωμε ἐκείνους διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ὀδύνη ἔχει προετοιμασθῆ; ²Καὶ διατί ἐξακολουθοῦμε νὰ θρηνοῦμε ὄσους ἀποθνήσκουν; Διατί κλαῖμε δι' αὐτοὺς ποὺ κατέρχονται εἰς τὴ χώρα τῶν νεκρῶν; ³Οἱ ὀλοφυροὶ ἄς μείνουν καλύτερα διὰ τὴν ἀρχὴ τῆς μελλοντικῆς ἐκείνης τιμωρίας· τὰ δάκρυα πρέπει νὰ χυθοῦν διὰ τὸν ἐρχομὸ τοῦ βασιανισμοῦ ποὺ θὰ ἔλθῃ τότε. ⁴Ἐν ὄψει αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐγὼ θὰ πῶ: ⁵Καὶ οἱ δίκαιοι — τί πρέπει τώρα νὰ πράξουν; ⁶Ἐδφρανθῆτε μέσα εἰς τὰ παθήματα, ποὺ τώρα ὑφίστασθε. Διατί ἀνυπομονεῖτε διὰ τοῦτο, διὰ τὴν καταστροφὴ τῶν ἐχθρῶν σας; ⁷Προετοιμάσετε τὰς ψυχὰς σας δι' ἐκεῖνο ποὺ ἔχει προετοιμασθῆ γιὰ σᾶς, καὶ ἐτοιμάσετε τὶς ψυχὰς σας γιὰ τὸν μισθὸ ποὺ εἶναι ἔτοιμος γιὰ σᾶς». ⁸Καὶ ὅταν εἶπα αὐτά, ἀποκοιμήθηκα ἐκεῖ.

15α. Πρβλ. Ματθ. 16,26.

LII. 6α. Πρβλ. 4 Μακκ. 15,24· 16,16, 17 ἐξ. 17,29 ἐξ.· Ματθ. 5,10· Ἰακ. 1,2· Πράξ. 5,41· Ρωμ. 5,3· Κολοσ. 1,24· Α' Πέτρο. 4,13.

ΣΤ'.

Τὸ ὄραμα τῆς Νεφέλης — τῶν μαύρων καὶ φωτεινῶν Ὑδάτων (LIII-LXXVI).

LIII. ¹Καὶ εἶδα ὄραμα. Καὶ ἰδοῦ, νέφος ἀνῆρχετο ἀπὸ τῆ μεγάλης θάλασσα, τὸ εἶδα, καὶ ἰδοῦ, ἦταν γεμάτο μὲ λευκὸ καὶ μαῦρο νερὸ, καὶ πολλὰ χρώματα ἦσαν μέσα εἰς τὸ νερὸ. Καὶ κάτι ὡσάν ἀστραπὴ ἤμποροῦσε νὰ ἰδῆ κανεὶς εἰς τὴν ἄνω ἄκρα τοῦ νέφους^α. ²Καὶ εἶδα αὐτὸ τὸ νέφος νὰ διέρχεται μὲ πλήρη ταχύτητα, καὶ αὐτὸ μετὰ ἐκάλυψε ὅλη τὴ γῆ. ³Τότε τὸ νέφος ἄφισε νὰ κατέλθῃ ὡς βροχὴ τὸ νερὸ ποῦ ἦτο μέσα εἰς αὐτό. ⁴Εἶδα ὅτι ἐκεῖνο τὸ νερὸ, ποῦ κατέβαινε ἀπὸ αὐτὸ δὲν εἶχε κανενὸς εἶδους ὄψι. ⁵Κατ' ἀρχὰς διὰ μικρὸ χρονικὸ διάστημα ἦτο πολὺ μαῦρο. Ἀλλὰ ὕστερα εἶδα ὅτι τὸ νερὸ ἔγινε ἀνοικτοῦ χρώματος, ἀλλὰ δὲν ἦτο πολὺ. Καὶ πάλι μετὰ εἶδα μαῦρο νερὸ καὶ ὕστερα πάλι φωτεινοῦ χρώματος καὶ πάλι μαῦρο καὶ ἔπειτα πάλι φωτεινοῦ χρώματος. ⁶Δώδεκα φορὲς συνέβη αὐτό. Τὸ μαῦρο ὅμως νερὸ ἦταν πάντοτε περισσότερο ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ φωτεινοῦ χρώματος. ⁷Καὶ ὅταν χάθηκε τὸ νέφος (κατὰ λέξι: εἰς τὸ τέλος τοῦ νέφους), ἰδοῦ, τότε ἐβρεξε μαύρη βροχὴ, ποῦ ἦταν πιὸ μαύρη ἀπὸ ὅλο τὸ νερὸ, ποῦ εἶχε βρέξει πρὶν. Μ' αὐτὸ ἀναμίχθηκε ἡ φωτιά. Καὶ ὅπου αὐτὸ τὸ ὕδωρ κατέβαινε ἔφερε καταστροφὴ καὶ ἀφανισμό. ⁸Μετὰ ἐγὼ παρατήρησα τὴν ἀκτίνα ἐκείνης τῆς ἀστραπῆς, ποῦ εἶχα ἰδεῖ εἰς τὴν ἀνωτέρα ἄκρα τοῦ νέφους νὰ ἀρπάζει τὸ νέφος καὶ νὰ τὸ ἐκσφενδονίζῃ κάτω πρὸς τὴ γῆ. ⁹Ακόμη περισσότερο τότε ἔλαμψε ἡ ἀχτίδα τῆς ἀστραπῆς, ἐφώτισε ὅλη τὴ γῆ, καὶ ἄφισε ἀκόμη νὰ εἰσέλθῃ τὸ φῶς εἰς τοὺς τόπους, ὅπου τὰ τελευταῖα νερὰ εἶχαν κατέβει καὶ εἶχαν φέρει τὴν καταστροφὴ. ¹⁰Ἐπῆρε ὅλη τὴ γῆ εἰς τὴν ἐξουσία της καὶ ἐκυριάρχησε ἐπάνω εἰς αὐτή. ¹¹Καὶ μετὰ εἶδα: ἰδοῦ, δώδεκα ρεύματα^α ἀνέβηκαν ἀπὸ τὴ θάλασσα περικύκλωσαν ἐκεῖνη τὴν ἀχτίδα ἀστραπῆς καὶ ὑποτάχθησαν εἰς αὐτή. ¹²Καὶ ἐξόπνησα, διότι εἶχα ἀγωνία καὶ φόβο.

Προσευχὴ τοῦ Βαροῦχ διὰ τὴν ἐξήγησι τοῦ Ὁράματος.

LIV. ¹Καὶ ἰκέτευσά τὸν Ἰσχυρὸ καὶ εἶπα: ἰ' Ἐσὺ μόνος, Κύριε, γνωρίζεις ἀπὸ πρὶν τὰ ἄκρα τοῦ κόσμου, καὶ ὅτι ἀκόμη θὰ συμβῆ ἔντος τῶν

LIII 1α. Ἡ ἀστραπὴ εἰς τὸ ἄνω ἄκρο τοῦ νέφους συμβολίζει τὸν Μεσσία. Πρβλ. Ματθ.: 24,27. Ἡ εἰκόνα κατὰγεται ἀπὸ τὸ Δανιὴλ 7,13.

11α. Αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἢ τὰ ἔθνη.

χρόνων, αὐτὸ θὰ τὸ φέρης μὲ τὸ λόγο σου. ² Ἀντίθετα πρὸς τὰ ἔργα τῶν κατοίκων τῆς γῆς σπεύδεις νὰ φέρης πολὺ γρήγορα τὴν ἀρχὴ τῶν καιρῶν. Τὸ τέλος τῶν περιόδων γνωρίζεις ἐσὺ μόνος. ³ Ἐσὺ, διὰ τὸν ὅποιον τίποτε δὲν εἶναι δύσκολο, ἐσὺ πού ἐκπληρῶνεις τὰ πάντα μὲ ἓνα νεῦμα. ⁴ Πρὸς σὲ στρέφονται αἱ ἄβυσσοι καὶ τὰ ὕψη, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν αἰώνων^α ὑπακούουν εἰς τὸν λόγο σου. ⁵ Ἀποκαλύπτεις εἰς ὅσους ἔχουν τὸν φόβο σου τί τοὺς ἀναμένει· ἔτσι τοὺς παρηγορεῖς: ⁶ Δείχνεις τὰ παρίσχυρα ἔργα σου εἰς ὅσους δὲν σὲ γνωρίζουν· σπάζεις τὸ περικάλυμμα δι' ὅσους σὲ ἀγνοοῦν, φωτίζεις τὰ σκοτεινὰ καὶ ἀποκαλύπτεις τὰ κρυπτά εἰς τοὺς ἀμωμήτους, πού ὑπετάγησαν μὲ ἐμπιστοσύνη εἰς σὲ καὶ τὸν Νόμο σου. ⁷ Ἐδειξες εἰς τὸν δοῦλο σου αὐτὸ τὸ δράμα. Τώρα, φανέρωσέ μου τὴ σημασία του. ⁸ Βεβαίως γνωρίζω ὅτι σχετικὰ μὲ ὅ,τι σὲ ἔχω ἱκετεύσει ἔχω πάρει τὴν ἀπάντησι καὶ ὅτι σχετικὰ μὲ ὅ,τι σὲ ἐρώτησα μοῦ ἔδωκες ἀποκαλύψεις. Μοῦ ἔδωκες νὰ μάθω μὲ ποιὰ φωνὴ πρέπει νὰ σὲ ὑμνῶ, ἀπὸ ποιὰ μέλη τιμὴ καὶ αἶνο πρέπει νὰ ὑψῶνω πρὸς σέ. ⁹ Ἄν κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ μέλη μου ἦτο ἓνα στόμα, καὶ ἂν ἦσαν αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου φωναί, δὲν θὰ ἠμποροῦσα νὰ σοῦ προσφέρω καμμία τιμὴ οὔτε νὰ σὲ ὑμνήσω ὅπως σοῦ ἀξίζει. Δὲν θὰ ἠμποροῦσα τὴν λαμπρότητά σου νὰ ἐκφράσω, καὶ τίποτε νὰ πῶ διὰ τὴν ὑπεροχὴ τῆς ωραιότητός σου. ¹⁰ Διότι τί εἶμαι ἐγὼ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, τί ἀξίζω δι' αὐτούς, οἱ ὅποιοι ὑπερέχουν ἀπὸ ἐμένα, ὥστε ἐγὼ νὰ ἀκούσω τὰ θαυμαστὰ ἐκεῖνα πράγματα ἀπὸ τὸν Ὑψιστο καὶ τὰς ἀναριθμήτους πληροφορίας ἀπὸ ἐκεῖνον πού μὲ ἐδημιούργησε; ¹¹ Ἐδλογημένη ἄς εἶναι ἡ μητέρα μου μεταξὺ ἐκείνων πού γεννοῦν· αὐτὴ μὲ ἐγέννησε — ἄς εἶναι δοξασμένη μεταξὺ ὅλων τῶν γυναικῶν. ¹² Δὲν θὰ παύσω νὰ ὑμνῶ τὸν παντοδύναμο, ἀλλὰ μὲ τὴ φωνὴ τοῦ αἴνου θὰ διηγοῦμαι τὰ θαυμαστὰ του ἔργα. ¹³ Ποῖος ἠμπορεῖ νὰ μιμηθῆ τὰ θαύματά Σου, ὦ Θεέ, καὶ ποῖος νὰ ἀνιχνεύσῃ τὸ βαθὺ σχέδιό σου γιὰ τὴ ζωὴ; ¹⁴ Μὲ τὴ βουλή σου κυβερνᾷς ὅλη τὴν κτίσι, πού ἐδημιούργησε ἡ δεξιὰ σου, ἐσὺ κρατεῖς πλησίον σου ἔτοιμη τὴν ὅλη πηγὴ τοῦ φωτός, θησαυροὺς σοφίας ἔχεις ἐτοιμάσει κάτω ἀπὸ τὸ θρόνο σου. ¹⁵ Δικαίως καταστρέφονται ὅσοι δὲν ἀγαποῦν τὸ νόμο σου. Τὰ δεινὰ τῆς κρίσεως θὰ βροῦν ἐκείνους πού δὲν ὑπέκλυαν εἰς τὴν δύναμί σου. ¹⁶ Βεβαίως, κάποτε ἡμάρτησε πρῶτος ὁ Ἀδάμ καὶ ἔτσι ἔφερε πρόωρο θάνατο εἰς ὅλους, ὅμως εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι ἐτοίμασε διὰ τὸν ἑαυτὸ του μελλοντικὴ τιμωρία καθέναν ἀπὸ ὅσους ἐγεννήθησαν ἀπ' αὐτόν. Καὶ ἐπέλεξε καθέναν διὰ τὸν ἑαυτὸ του τὴ μέλλουσα δόξα. ¹⁷ Διότι,

LIV 3α. Πρβλ. Ἰωάν. 12,31· 14,30· «κοσμοκράτορες» (Ἐφεσ. 6,12)· «ἀρχαί» (Ρωμ. 8,38).

8α. Πρβλ. Αἰνεῖάδα VI 625-625, καὶ τὸ πρότυπό της στὴν Ἰλιάδα II, 489-490: «οὐδ' εἰ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν, φωνὴ δ' ἄρρηκτος, χάλκειον δὲ μοι ἦτορ ἐνετή,....».

Στίχ. 15-19: Κατὰ τὴ φαρισαϊκὴ διδασκαλία, ἡ μοῖρα δὲν ἔρχονταν εἰς ἀντίθεσι πρὸς τὴν ἐλευθέρη βούλησι. Ὁ Παῦλος τονίζει τὸν ἀνταγωνισμό μεταξύ τους. Ἡ γενικὴ

πραγματι, ὁ πιστεύων θὰ λάβῃ μισθό. ¹⁷Τώρα ὅμως ἂν στραφῆτε μόνο πρὸς τὴ φθορὰ ὅσοι τώρα διαπραττέτε τὴν ἀσέβεια — θὰ τιμωρηθῆτε αὐστηρά, διότι σεῖς κάποτε ἀπορρίψατε τὴ σύνεσι τοῦ ὑψίστου. ¹⁸Διότι ποτὲ δὲν σᾶς ἐδίδαξαν τὰ ἔργα του, οὔτε σᾶς ἔπεισε τὸ καλλιτέχνημα τῆς δημιουργίας του ποὺ ὑπάρχει διαπαντός. ¹⁹Ἔτσι ὁ Ἄδὰμ δὲν εἶναι ὑπεύθυνος παρὰ διὰ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ ἐμεῖς ὅλοι εἴμεθα ἕνας πρὸς ἕνα διὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας Ἄδὰμ. ²⁰Ἐσὺ ὅμως, Κύριε, ἐξήγησέ μου ὅ,τι μοῦ ἀπεκάλυψες καὶ πληροφόρησέ με δι' ὅ,τι σὲ ἐρωτῶ. ²¹Διότι κάποτε εἰς τὸ τέλος τοῦ κόσμου θὰ ὑπάρξῃ ἀνταπόδοσι δι' ὅσα ἀσεβῶς ἔχουν διαπράξει σύμφωνα πρὸς τὴν ἀσέβειά τους. Θὰ δοξάσης ὅμως τοὺς πιστοὺς ἀναλόγως τῆς πιστότητός τους. ²²Διότι σὺ κυβερνᾷς ὅσους ἀνήκουν εἰς τοὺς δικούς σου, καὶ ὅσους ἁμαρτάνουν ἀπαλείφεις ἐκ μέσου αὐτῶν.

LV. ¹Καὶ ὅταν ἐτελείωσα τὰ λόγια αὐτῆς τῆς προσευχῆς, ἐκάθισα ἐκεῖ κάτω ἀπὸ ἕνα δένδρο, διὰ νὰ ἀναπαυθῶ ὑπὸ τὴ σκιά τῶν κλάδων. ²Καὶ ἐθαύμαζα καὶ ἐξεπληττόμην καὶ διαλογιζόμουν μετὰ εἰς τὰς σκέψεις μου διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀγαθότητος, τὴν ὁποία πάντοτε, ἐδῶ κάτω ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπωθοῦν μακρὰ τοὺς οἱ ἁμαρτωλοῖ· ἀναλογίσθηκα μετὰ τὴ μεγάλη τιμωρία, ποὺ περιφρόνησαν, ἂν καὶ ἐγνώριζαν, ὅτι διὰ τίς ἁμαρτίες ποὺ διαπραττουν θὰ ὑποστοῦν βασανισμό. ³Καὶ ὅταν ἐσκέφθηκα αὐτὰ καὶ ἄλλα ὅμοια, ἰδοῦ, ἐστάλη εἰς ἐμὲ ὁ ἄγγελος Ραμαήλ^α, ποὺ προΐσταται τῶν ἀληθῶν δραμάτων, καὶ εἶπε πρὸς ἐμένα: ⁴Διατί ταράσσεται ἡ καρδιά σου, Βαρούχ; Καὶ διατί σὲ οὐγκλονίζουσι αἱ σκέψεις σου; ⁵Διότι ὅταν μόνῃ ἢ ἀνακοίνωσι περὶ τῆς κρίσεως σὲ ἔχει ἤδη τόσο ταράξει, τί θὰ συμβῆ τότε, ὅταν τὴν ἰδῆς νὰ γίνεταί ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια σου; ⁶Καὶ ὅταν ἐξαιτίας τῆς ἀναμονῆς, μὲ τὴν ὁποία προσδοκᾷς τὴν ἡμέρα τοῦ Ἰσχυροῦ, εἶσαι ἤδη τόσο ταραγμένος, τί θὰ συμβῆ, ὅταν φθάσῃ ὁ ἐρχομός του; ⁷Καὶ ὅταν ἡ ἀναγγελία τοῦ λόγου τῆς τιμωρίας τῶν παραβατῶν τόσο πολὺ σὲ ταράξει, τί θὰ σοῦ συμβῆ, ὅταν κάποτε ἡ ἐνέργειά του φανερώσῃ (τὰ) θαυμαστὰ πράγματα; ⁸Καὶ ὅταν ἀκούγοντας τὰ ὀνόματα τῶν καλῶν καὶ κακῶν πραγμάτων ποὺ θὰ ἔλθουν καταθλίβεσαι, τί θὰ συμβῆ, ὅταν κάποτε ἰδῆς τί θὰ ἀποκαλύψῃ ἡ (θεία) Μεγαλοπρέπεια, ἡ ὁποία τοὺς μὲν θὰ ἀποδείξῃ ἐνόχους, ἐνῶ τοὺς ἄλλους θὰ κἀγῃ νὰ ἀγαλλιᾶσούν;

τάσι στὰ ἰουδαϊκὰ κείμενα εἶναι ὁ τονισμὸς τῆς ἐλευθέρης βούλησης. Εἶναι, ἐπίσης, χαρακτηριστικὸς ὁ τρόπος ποὺ χωρίζεται ἡ εὐθύνη τοῦ Ἄδὰμ ἀπὸ τὴν εὐθύνη τῶν ἀπογόνων του γιὰ τὴν τελικὴ τους τιμωρία.

LV 3α. Πρβλ. 4 Ἔσδρ. IV 36. Ἐπίσης: Α' Ἐνώχ 20,7· Σιβυλλ. Χρησ. II 215-17. Εἰς τὰ Παραλειπ. Ἰερεμίου VI 11· 15· 19 εἶναι ὁ ἄγγελος ποὺ προτρέπει τὸν Βαρούχ νὰ γράψῃ εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἄλλοῦ ὅμως, εἰς τὸν 4 Ἔσδρ., παρουσιάζεται ὑπεύθυνος τῶν ὑποδίκων ψυχῶν,

LVI. ¹Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ παρεκάλεσες τὸν Ὑψιστο, νὰ σοῦ ἐξηγήσῃ τὸ ὄραμα ποῦ εἶδες, διὰ τοῦτο ἐστάλην διὰ νὰ σοῦ ἐξηγήσω: ²Ὁ Ἰσχυρὸς ἐπέτρεψε νὰ γνωρίσῃς τὴν πορεία τῶν καιρῶν, ἐκείνων ποῦ παρῆλθαν καὶ ἐκείνων ποῦ θὰ περάσουν μέσα εἰς τὸν κόσμον του, ἀπ' ἀρχῆς τῆς δημιουργίας του μέχρι τὸ τέλος του· μεταξὺ τῶν καιρῶν αὐτῶν μερικοὶ βρίσκονται μέσα εἰς τὸ νέμμα, ἄλλοι μέσα εἰς τὴν ἀλήθεια. ³Διότι παρόμοια μὲ τὸ μεγάλο νέφος ποῦ εἶδες, καὶ ποῦ ἀνέβηκε ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ προχώρησε καὶ ἐκάλυψε τὴ γῆ εἶναι καὶ ἡ διάρκεια τοῦ κόσμου, τοῦ αἰῶνα, ποῦ ὁ παντοδύναμος ἐδημιούργησε, σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο τῆς δημιουργίας αὐτοῦ τοῦ κόσμου. ⁴Καὶ ἐγένετο, καθὼς ὁ λόγος ἐκπέμφθηκε ἀπὸ αὐτόν, τότε ἐστάθηκε ἐδῶ τὸ μέγεθος τούτου τοῦ κόσμου (γι' αὐτόν) ὡς κάτι μικρὸ καὶ διαμορφώθηκε κατὰ τὴν μεγάλη σύνεσι ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἀποφάσισε τὸν ἐρχομὸ του. ⁵Κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἄνω ἄκρη τοῦ νέφους εἶδες μαῦρο νερό, ποῦ ἀρχικὰ κατέβηκε ἐπάνω εἰς τὴ γῆ, ὑποδηλώνοντας ἔτσι τὴν παράβασιν ποῦ διέπραξε ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὁ Ἄδάμ. ⁶Διότι μὲ τὴν παράβασιν τον ἦλθεν ὁ πρόωρος θάνατος, τὸ πένθος ἀπέκτησε ὄνομα καὶ ἡ ἀναταραχὴ προετοιμάσθηκε, ἐδημιουργήθηκε ἡ ἀσθένεια, ὁ μόχθος ὑπερπληρώθηκε, καὶ ἡ καύχησι ἄρχισε νὰ θρονιάζεται. Ὁ χῶρος τῶν νεκρῶν ἀπαιτοῦσε ἀνανέωσι, μὲ αἷμα ἄρχισε ἡ γέννησι παιδίων καὶ προκλήθηκε τὸ (γενετήσιο) πάθος τῶν γονέων, καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς ἀνθρωπότητος ἐταπεινώθηκε^α, καὶ ἡ ἀγαθότης ἀφανίσθηκε. ⁷Τί θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὑπάρξῃ πῶς μαῦρο καὶ πῶς σκοτεινὸ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα; ⁸Καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ μαύρου νεροῦ ποῦ εἶδες. ⁹Ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μαῦρα νερὰ ἐγεννήθησαν πάλιν μαῦρα (νερά), καὶ ἔτσι προῆλθε τὸ πολὺ σκοτεινὸ σκότος. ¹⁰Διότι κάθε Ἄδάμ, ποῦ ἀρχικῶς ἦτο κίνδυνος διὰ τὸν ἑαυτὸν του ἔγινε ἐπίσης κίνδυνος καὶ διὰ τοὺς ἀγγέλους. ¹¹Κατ' ἐκεῖνο τὸν καιρὸ εἶχαν καὶ αὐτοὶ ἐλευθερία, ὅταν αὐτὸς (ὁ Ἄδάμ) ἐδημιουργεῖτο. ¹²Καὶ μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς κατέβηκαν εἰς τὴ γῆ διὰ νὰ ἀναμιχθοῦν μετὰ τῶν γυναικῶν. ¹³Ὅσοι ὁμως ἔπραξαν ἔτσι τότε, ἐτιμωρήθησαν μὲ ἄλυσίδες τοῦ ἑαυτοῦ τους. ¹⁴Ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῆς γῆς χάθησαν ὅλοι ἀπὸ τὰ νερὰ τοῦ κατακλυσμοῦ. ¹⁵Αὐτοὶ εἶναι τὰ πρῶτα μαῦρα νερά.

LVII. ¹Καὶ μετὰ εἶδες φωτεινοῦ χρώματος νερὸ — αὐτὴ εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῶν γενῶν του, ὁ ἐρχομὸς τοῦ νιοῦ του καὶ τοῦ ἐγγονοῦ του καὶ ἐκείνων ποῦ τοὺς μοιάζουν. ²Κατ' ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἴσχυε βεβαίως δι'

LVI Τὰ δώδεκα ἀλληλοδιάδοχα μαῦρα, καὶ ἀστραφτερά νερά, καὶ τὸ τελευταῖο μαῦρο νερό, συμβολίζουν τὰς 13 περιόδους τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου πρὶν ἀπὸ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μεσσία, ποῦ προεικονίζει ἡ ἀστραπὴ ἐπάνω στὴν κορυφὴ τοῦ νέφους.

ἄ. Ἰσως ἀναφέρεται ἐδῶ εἰς τὴν βαθμιαία μείωση τοῦ ἀνθρώπινου ἀναστήματος (βλ. 4 Ἐσδρ. V 50-55).

αὐτοὺς ἕνας ἄγραφος Νόμος, τὰ ἔργα τῶν ἐντολῶν ἤδη τότε ἐτελοῦντο^α, ἡ πίστι εἰς τὴν ἐρχόμενην κρίσι εἶχε ἤδη ἀφυπνισθῆ, ἡ ἐλπίς γιὰ τὸν κόσμον, ποὺ κάποτε θὰ ἀναπαυθῆ, ἤδη τότε ἄρχισε νὰ οἰκοδομεῖται. Εἶχε ἐπίσης φτυευθῆ ἡ ὑπόσχεσι μιᾶς ζωῆς, ποὺ κάποτε θὰ ἦρχετο. ³Αὐτὰ εἶναι τὰ ἀνοικτοῦ χρώματος νερά, τὰ ὁποῖα εἶδες.

LVIII. ¹Τὰ τρίτα μαῦρα νερά, ποὺ εἶδες, εἶναι τὸ χρωμα ὅλων τῶν ἁμαρτιῶν, ποὺ ἀργότερα ἔπραξαν οἱ λαοὶ μετὰ τὸ θάνατο τῶν δικαίων ἐκείνων, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ ἀνόσια προῶξι τῆς γῆς τῶν Αἰγυπτίων, τὸ κακὸ ποὺ διέπραξαν, ὅταν ὑποδούλωσαν ἐκείνων τὰ τέκνα. ²Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ τέλος βοῆσαν τὴν ἀπώλεια.

LIX. Τὰ τέταρτα φωτεινοῦ χρώματος νερά ποὺ εἶδες εἶναι ὁ ἐρχομὸς τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἀαρών, τῆς Μιριὰμ καὶ τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ναυῆ, τοῦ Κάλεβ καὶ ἄλλων ἐπίσης, ποὺ ἦσαν ὅμοιοι πρὸς αὐτούς. ²Κατ' ἐκεῖνο ὅμως τὸ χρόνον ἔλαμψαν τὰ φῶτα τοῦ αἰώνιου Νόμου, ὁ ὁποῖος τηρεῖ μέχρι τῆς αἰωνιότητος ὅλους ὅσοι ἐκάθηντο εἰς τὸ σκότος διὰ νὰ διακηρύττῃ εἰς τοὺς πιστοὺς τὴν ὑπόσχεση τοῦ μισθοῦ των, καὶ εἰς τοὺς ἀπίστους τὴν ποινὴ τοῦ πυρός, ποὺ τοὺς περιμένει. ³Ἀλλ' ἀκόμη καὶ οἱ οὐρανοὶ κατ' ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἐκλείσαν διὰ τὰς χώρας των· πολὺ δυνατὰ ἐτρομάθησαν ἰδίως κάτω ἀπὸ τὸ θρόνον τοῦ Παντοδυνάμου, ὅταν ἐδέχθη τὸ Μωϋσῆ πλησίον του. ⁴Τοῦ ἔδωκε πολλὰς παρανώσεις καὶ κανόνας ζωῆς τῶν Νόμων καὶ ἐπίσης περὶ τοῦ τέλους τῶν καιρῶν ὅπως εἰς ἐσένα· καὶ ἀκόμη τοῦ ἔδωκε τὴν εἰκόνα τῆς Σιών καὶ τὰ μέτρα τῆς· ἔπρεπε νὰ οἰκοδομηθῆ κατὰ τὸ πρότυπο τοῦ σημερινοῦ Ἱεροῦ. ⁵Τοῦ ἔδειξε ἐπίσης τότε τὰ μέτρα τῆς φωτιᾶς, τὰ βάρη τῆς ἀβύσσου καὶ τοὺς βαθμοὺς ἰσχύος τῶν ἀνέμων, τὸν ἀριθμὸ τῶν σταγόνων τῆς βροχῆς, καὶ ἀκόμη τὴ συγκράτησι τοῦ θυμοῦ, τὸ μέγεθος τῆς μεγαθυμίας καὶ ὀρθότητα τῆς κρίσεως, ⁷τὴ ρίζα τῆς σοφίας καὶ τὸν πλοῦτο τῆς συνέσεως, τὴν πηγὴ τῆς γνώσεως, ⁸τὸ ὕψος τῶν ἀέρων καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ παραδείσου, τὸ τέλος τῶν αἰώνων, τὴν ἀρχὴ τῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως, ⁹τὸν ἀριθμὸ τῶν θουσιῶν καὶ τῶν κόσμων ποὺ ἀκόμη δὲν ἔχουν φανερωθῆ, ¹⁰τὴ σελήνη τῆς κολάσεως, τὸν τόπον τῆς ἀνταποδόσεως, τὸν τόπον τῆς πίστεως καὶ τὴν κατοικίαν τῆς ἐλπίδος, ¹¹τὴν εἰκόνα τῆς μελλούσης τιμωρίας, τὸ πλῆθος τῶν ἀμετροῦτων ἀγγέλων, τὴ δύναμι τῶν φλογῶν, τὴ λάμψι τῶν ἀστραπῶν, τὸν ἦχο τῶν βροντῶν, τὰ τάγματα τῶν ἀρχαγγέλων, τὰ θησαυροφυλάκια τοῦ φωτός, τὰς μεταβολὰς τῶν καιρῶν καὶ τὰς διεισδυτικὰς ἐρεύνας εἰς τὸν Νόμον^α. ¹²Αὐτὰ εἶναι τὰ τέταρτα ἀνοικτοῦ χρώματος νερά, ποὺ εἶδες.

LVII 2α. Ὁ Ἀβραάμ ἐγνώριζε καὶ ἐτηροῦσε τὸ Νόμον πρὶν δοθῆ εἰς τὸν Μωϋσῆ. Καθαρὰ ἐκθέτει μιὰ τέτοια διδασκαλία ἡ Σοφ. Σειράχ 44,20, καὶ ἔτσι ἐξαπλώνεται εἰς τὰ Ψευδεπίγραφα.

LIX 11α. Τὰ σπουδαῖα λειτουργήματα τῶν στίχ. 5-11 δὲν πιστώνονται τὸν εἰς

LX. ¹Τὰ πέμπτα μαύρα νερά, πὸν εἶδες νὰ κατεβαίνουν ὡς βροχή, αὐτὰ εἶναι τὰ ἔργα τῶν Ἀμοραίων, πὸν διέπραξαν, αἱ γοητεῖαι τῆς μαγείας, πὸν ἀσκοῦσαν, ἡ ἀσέβεια τῶν μυστηρίων^α τους καὶ ἡ μόλυνσι τῶν ἀκαθαρσίας τους. ² Ἀλλὰ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Κριτῶν καὶ οἱ Ἰσραηλίται ἐμολύνθησαν ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἂν καὶ αὐτοὶ εἶχαν δεῖ πολλά σημεῖα, πὸν εἶχε ἐπιτελέσει ὁ δημιουργὸς τους.

LXI. ¹Τὰ ἕκτα φωτεινοῦ χρώματος νερά, πὸν εἶδες, αὐτὰ εἶναι οἱ χρόνοι πὸν ἐγεννήθηκαν ὁ Δαυὶδ καὶ ὁ Σολομών. ² Κατ' ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἐγινε ἡ οἰκοδόμησι τῆς Σιών καὶ ὁ καθαγιασμός τοῦ Ἱεροῦ· πολλὸ αἷμα τῶν λαῶν πὸν ἡμάρτησαν ἐχύθηκε καὶ πολλαὶ θυσίαι τότε προσφέρθηκαν κατὰ τὸν καθαγιασμό τοῦ Ἱεροῦ. ³ Ἡσυχία καὶ εἰρήνη ἐβασίλευσαν τότε, ⁴ καὶ σοφία ἠκούσθη κατὰ τὴ συνέλευσι, καὶ τὸν πλοῦτο τῆς συνέσεως τιμοῦσαν κατὰ τὰς συναθροίσεις. ⁵ Μὲ γεμάτη εὐχαριστία διάθεσι καὶ μὲ μεγάλη χαρὰ τελοῦσαν τὰς ἁγίας ἐορτάς. ⁶ Τὴν ἀπόφασι τῶν ἀρχηγῶν ἐβλεπαν τότε χωρὶς ὑποψία ἀπάτης, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμονταν κατὰ τὰς ἐντολάς τοῦ Παντοδυνάμου μὲ ἀλήθεια. ⁷ Κατ' αὐτοὺς τοὺς χρόνους ἡ χώρα εὐρέθηκε χάρι παρὰ Κυρίου, ἀφοῦ οἱ κάτοικοὶ τῆς δὲν ἡμάρταναν, καὶ ἐξυμνήθηκε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη χώρα^α, καὶ ἡ πόλι τῆς Σιών ἐκυριάρχησε ἐπάνω σὲ ὅλη τὴ χώρα καὶ εἰς πολλὰ τμήματα γῆς. ⁸ Αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ νερά τοῦ ἀνοικτοῦ χρώματος πὸν εἶδες.

LXII. ¹Τὰ ἑβδομα μαύρα νερά πὸν εἶδες εἶναι ἡ διαστροφή τῶν σκέψεων τοῦ Ἱεροβοάμ^α, πὸν ἐσχέδιασε νὰ στήσῃ δύο χρυσοὺς μόσχους, καὶ ὅλαι αἱ πράξεις ἀσεβείας πὸν διέπραξαν μεταγενέστεροι βασιλεῖς, ³ ἀκόμη ἡ κατάρα τῆς Ἰεζάβελ, καὶ ἡ εἰδωλολατρεία πὸν ἄσκησε κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ⁴ καὶ ἡ κατακράτησις τῆς βροχῆς καὶ οἱ λιμοί, πὸν ἦσαν τέτοιοι, ὥστε αἱ γυναῖκες νὰ κατατρῶγον οἱ ἴδιες τὸν καρπὸ τῆς κοιλίας τους, ⁵ τέλος, ὁ χρόνος τῆς Ἐξορίας, πὸν ἐξαιτίας τῶν πολλῶν τους ἁμαρτιῶν ἐπῆλθε εἰς τὰς ἐννέα καὶ ἡμίσεια ἀπὸ τὰς φυλάς. ⁶ Ἐτσι ἦλθε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων, Σαλμανασσάρ, καὶ τοὺς ἀπήγαγε αἰχμαλώτους. ⁷ Βεβαίως, καὶ γιὰ πολλὰ ἀπὸ τὰ εἰδωλολατρικὰ ἔθνη θὰ ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ πῆ: πὸν αὐτοὶ διεβίουν συνεχῶς εἰς

^α Ἐνώχ, κατὰ τὴν γνωστὴ παράδοσι, ἀλλὰ εἰς τὸν Μωϋσῆ, ὅπως εἰς τὸν 4 Ἔνδρ. XIV 50 ἀποδίδονται εἰς τὸν Ἔσδρα.

LX 1α. Κατὰ πᾶσα πιθανότητα, πρόκειται περὶ μαγικῶν πράξεων καὶ ὄχι περὶ μυστηριακῶν.

LXI 7α. Τὸ χωρίο παρατίθεται εἰς τὴν ἐπιστ. Βαρν. XI 9 («καὶ πάλιν ἕτερος προφήτης λέγει: «καὶ ἦν ἡ γῆ τοῦ Ἰακώβ ἐπαινουμένη παρὰ πᾶσαν γῆν»).

LXII 1α. Τὸ κείμενο τοῦ Βαρούχ, καθὼς προχωρεῖ εἰς τὴν συνοπτικὴ περιγραφὴ τῆς ἱστορίας τοῦ Βορείου καὶ Νοτίου Βασιλείου, ἀναφέρει γεγονότα γνωστὰ ἀπὸ τὰ Βιβλία τῶν Βασιλειῶν, πολὺ γνωστὰ εἰς τὸν βιβλικὸ ἀναγνώστη.

τὴν ἀδικία καὶ τὴν ἀσέβεια, καὶ πὼς ποτὲ δὲν ἔδειξαν δικαιοσύνη. ⁸Αὐτὰ εἶναι τὰ ἔβδομα μαῦρα νερὰ τὰ ὅποια εἶδες.

LXIII. ¹Τὰ ὄγδοα φωτεινοῦ χρώματος νερὰ πὸν εἶδες — αὐτὰ εἶναι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εὐθύτης τοῦ Ἐζεκία, βασιλέως τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ χάρις πὸν τοῦ ἐδόθη. ²Όταν ὁ Σεναχεριβ ἐκινήθη γιὰ νὰ τὸν καταστρέψῃ, ἐρεθισμένος ἀπὸ θυμὸ — πὼς θὰ ἠμποροῦσε νὰ τὸν καταστρέψῃ — μαζὶ μὲ πλῆθος ἀπὸ ἔθνη πὸν ἦσαν μαζὶ του — ³καὶ ὅταν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας ἄκουσε τὶ ἐσχεδίαζε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων — ὅτι ἤρχετο δηλ. νὰ τὸν αἰχμαλωτίσῃ καὶ τὸ λαὸ του νὰ καταστρέψῃ, τὰς δύο καὶ ἡμίσεια φυλάς, πὸν ὑπελείποντο, καὶ ὅτι ἤθελε βεβαίως νὰ καταστρέψῃ τὴ Σιών, τότε ὁ Ἐζεκίας ἐστηρίχθη μόνον ἐπὶ τῶν καλῶν του ἔργων καὶ ἤλπισε ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης του. Καὶ μίλησε μὲ τὸν παντοδύναμον καὶ εἶπε: ⁴Ἰδέ, ἔτοιμος εἶναι ὁ Σεναχεριβ νὰ μᾶς καταστρέψῃ. Θέλει νὰ ἀποκτήσῃ φήμη καὶ νὰ καυχῆθῃ πολὺ ἂν καταστρέψῃ τὴ Σιών. ⁵Καὶ ὁ παντοδύναμος τὸν ἄκουσε, διότι ὁ Ἐζεκίας ἦτο σοφός, καὶ εἰσάκουσε τὴν προσευχὴν του, διότι ἦτο δίκαιος. ⁶Καὶ ὁ Ἰσχυρὸς διέταξε τότε τὸν Ραμαήλ, τὸν ἀγγελοῦ του, πὸν συζητεῖ μαζὶ σου. ⁷Ἐτσι ἐξῆλθα καὶ κατέστρεψα τὸ μέγα πλῆθος τῶν μόνον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρχηγῶν τοὺς ἔφθασε τοὺς 185.000^α, καὶ καθένας ἀπὸ αὐτοὺς εἶχε (ὑπὸ τὰς διαταγὰς του) τὸν ἴδιον ἀριθμὸ ἀνθρώπων. ⁸Εἰς αὐτὴ τὴν περίστασι κατέκανσα τὰ σώματά τοὺς ἐντός, τὰς ἐνδυμασίας ὁμοῦ καὶ τὰ ὄπλα τοὺς διέτηρησα ἐκτός, διὰ νὰ εἶναι ἔτσι πολὺ περισσότερο ὁρατὰ τὰ θαυμάσια ἔργα τοῦ Παντοδυνάμου, ὥστε εἰς ὅλο τὸν κόσμον νὰ ἠμποροῦν νὰ ὀμιλοῦν διὰ τὸ ὄνομά του. ⁹Ἐτσι ἐσώθηκα ἡ Σιών καὶ ἡ Ἰερουσαλήμ ἐλυτρώθηκε καὶ (τέλος) ὁ Ἰσραὴλ ἀπηλλάγη ἀπὸ τὰς θλίψεις του. ¹⁰Καὶ ὄσοι ἦσαν εἰς τὴν ἁγία γῆ ἐχάρησαν, τὸ ὄνομα τοῦ Παντοδυνάμου ἐδοξάσθη, καὶ ἦτο εἰς τὸ στόμα ὅλων. ¹¹Αὐτὰ εἶναι τὰ φωτεινοῦ χρώματος νερὰ, πὸν εἶδες.

LXIV. ¹Τὰ ἔννα μαῦρα νερὰ πὸν εἶδες — αὐτὰ εἶναι ἡ ἀποστασία πὸν ὑπῆρξε κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Μανασσή, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐζεκία. ²Αὐτὸς ἐπολιτεύθηκε μὲ πολλὴ ἀσέβεια. Ἐφόνευσε τοὺς δικαίους, διαστρέβλωσε τὸ δίκαιο, ἔχυσε ἀθῶον αἷμα, ἀτίμασε ὑπάνδρους γυναῖκας διὰ τῆς βίας, κατέρριψε θυσιαστήρια καὶ διέκοψε τὶς θυσιὰς τῶν, ἐξεδίωξε τοὺς ἱερεῖς, γιὰ νὰ μὴ ἠμποροῦν νὰ ὑπηρετοῦν εἰς τὸ Ἱερό. ³Κατεσκεύασε εἰκόνα μὲ πέντε πρόσωπα: πρὸς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους ἀτένιζον τὰ τέσσερα ἀπὸ αὐτά, τὸ πέμπτον ὁμοῦ ἦτο εἰς τὴν κορυφὴ αὐτῆς τῆς εἰκόνας, ὥστε περιφρονητικὰ νὰ προκαλέσῃ τὸν

LXIII 6α. Κατὰ τὴν ἰουδαϊκὴ παράδοσι τὸ ἔργο τῆς καταστροφῆς τοῦ Σεναχεριβ εἶχε ἀνατεθῆ κατὰ μίαν παράδοσι εἰς τὸν Γαβριήλ, κατὰ ἄλλη εἰς τὸν Μιχαήλ (Ἱεροσολ. Ταργούμ Ἡσ. 10,32· B. Sanhedrin 95β).

7α. Ἐν Δ' Βασιλ. 19,35 πρόκειται περὶ τοῦ συνόλου τῶν νεκρῶν.

ζῆλο τοῦ Παντοδυνάμου. ⁴Τότε ἐξῆλθε ἡ ὄργη τοῦ Παντοδυνάμου, ὥστε ἡ Σιών νὰ ἐξολοθρευθῆ, ὅπως συνέβη καὶ εἰς τὰς ἡμέρας σας. ⁵Ἄλλ' ἡ κρίσις ἦλθε ἐπίσης καὶ εἰς τὰς δύο καὶ ἡμίσεια φυλάς, πὸν θὰ ὠδηγοῦντο εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ὅπως σὺ τώρα ἐγνώρισες. ⁶Ἡ κακότης τοῦ Μανασσῆ ἦτο τόσο μεγάλη, ὥστε νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ Ἱερὸ ἢ Δόξα τοῦ Ὑψίστου^α. ⁷Διὰ τοῦτο τότε ὁ Μανασσῆς ὀνομάσθη ὁ «ἀσεβής», καὶ τέλος κατοικία του ἔγινε τὸ πῦρ. ⁸Ὅμως ἡ παράκλησις του εἰσακούσθη ἀπὸ τὸν Ὑψιστο^α. Ὅταν τελικῶς ἔπεσε εἰς τὸν ὄρειχάλκινον ἵππον καὶ ὁ ἵππος αὐτὸς ἔλυωσε, ἦτο διὰ τὴν ὥραν πὸν κάποτε θὰ ἤρχετο, αὐτὸ ἦτο σημεῖο δι' αὐτόν. ⁹Ἐζῆσε μιὰ ἀτελῆ ζωὴ καὶ ἀπεδείχθη ἀνάξιος (τοῦ σημείου;) — ἀπὸ τότε ὅμως ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ ποιὸ τελικὰ μαρτύριο τοῦ ἔμελλε νὰ ὑποστῆ. ¹⁰Διότι αὐτὸς πὸν κάνει τὸ καλὸ, ἠμπορεῖ ἐπίσης καὶ νὰ τιμωρήσῃ.

LXV. ¹Κατὰ τέτοιον τρόπο ἠμάρτησε ἐκεῖνος ὁ Μανασσῆς καὶ ἐνόμιζε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ζωῆς του πὸς δὲν θὰ ὑπάρξῃ μέλλον, ὁπότεν ὁ Ἰσχυρὸς θὰ ἀπήτει βεβαίως ἀπολογισμὸν δι' αὐτὰ τὰ πράγματα. ²Αὐτὰ εἶναι τὰ ἔννα-
τα μαῦρα νερὰ πὸν εἶδες.

LXVI. ¹Τὰ δέκατα φωτεινὰ νερὰ πὸν εἶδες — αὐτὰ εἶναι ἡ καθαρότης τῶν γενῶν τοῦ Ἰωσία, βασιλέως τοῦ Ἰούδα, ὁ ὁποῖος μόνος κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸ ὑπετάγη εἰς τὸν Ἰσχυρὸν μὲ ὄλη του τὴν καρδιά καὶ μὲ ὄλη του τὴν ψυχή. ²Ἐκαθάρισε τὴ γῆ ἀπὸ τὰ εἰδωλα καὶ ἀγίασε ὄλα τὰ σκευὴ πὸν εἶχαν βεβηλωθῆ, καὶ ἐπανάφερε τὰς θυσίας εἰς τὸ θυσιαστήριον. Ὑψωσε τὸ κέρας τῶν ἀγίων, ἀνύψωσε τοὺς δικαίους καὶ ἐτίμησε ὄλους τοὺς σοφούς πὸν εἶχαν σύνεσι. Ἐπανάφερε τοὺς ἱερεῖς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τους, καὶ ἀπομάκρυνε καὶ ἐξεδίωξε τοὺς γόητες καὶ μάγους καὶ ψευδοπροφῆτες ἀπὸ τῆ χώρα. ³Δὲν ἐφόνευσε μόνον τοὺς ἀσεβεῖς, πὸν ζοῦσαν ἀκόμη, ἀλλὰ ἔφθασε καὶ εἰς τὸ νὰ κάμῃ ἐκταφῆ τῶν ὀστέων αὐτῶν πὸν εἶχαν πεθόνει, καὶ τὰ κατέκασε εἰς τὴ φωτιά. ⁴Ἐγκαθίδρυσεν ἐκ νέου τὰς ἐορτὰς καὶ τὰ Σάββατα μὲ τὰς ἱερὰς τελετουργίας των. Ἀκαθάρτους κατέκασε εἰς τὸ πῦρ, μαζὶ μὲ αὐτούς καὶ τοὺς ψευδομάντις, πὸν παρέσυραν τὸ λαὸν — καὶ κατέκασε καὶ αὐτούς εἰς τὸ πῦρ. Καὶ ἀπὸ τὸ λαὸν ἐπίσης ὄσους εἶχαν ὑπακούσει σ' ἐκεῖνους, ἔρριψε εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Κέδρων καὶ ὄρρευσε λίθους ἀπὸ πάνω τους. ⁵Ἐφλέγετο ὄλη ἡ ψυχή του μὲ τὸ ζῆλο τοῦ Ἰσχυροῦ. Καὶ αὐτὸς μόνος ἦτο δυνατὸς ἐν τῷ Νόμῳ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸ, ὥστε νὰ μὴ ἔχει ἀπομείνει κανεὶς, πὸν νὰ εἶναι ἀπερίτμητος καὶ νὰ ζῆ ἀσεβῶς εἰς ὄλη τὴ χώρα. Ἔτσι αὐτὸς ἦτο καθ' ὄλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς του. ⁶Αὐτὸς εἶναι πὸν θὰ λάβῃ τὸν μισθὸν εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ θὰ τιμηθῆ ἀπὸ τὸν Ἰσχυρὸν κατὰ τοὺς ἐσχάτους χρόνους περισσότερον ἀπὸ πολλούς.

LXIV 6α. Ἡ Βίβλος δὲν δίνει τέτοια πληροφορία.

8α. Ὁ συγγραφεὺς πιστεῖει ὅτι ὁ Μανασσῆς, ἂν καὶ προσηυχῆθη, δὲν μετενόησε.

⁷Πρὸς χάρι του καὶ πρὸς χάρι ἐκείνων πὸν τοῦ μοιάζον, ἐδημιουργήθηκαν καὶ ἐτοιμάσθηκαν ὅλες οἱ ἀξιωμαθμόνευτες τιμές, περὶ τῶν ὁποίων μίλησα εἰς σέ προηγουμένως. Αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ἀνοικτοῦ χρώματος νερά, πὸν εἶδες.

LXVII. ¹Τὰ ἐνδέκατα μαῦρα νερά, πὸν εἶδες — δηλώνουν τὴν πληγὴ πὸν μαστίζει τώρα τὴ Σιών. ²Ἡ μήπως νομίζεις ὅτι οἱ Ἄγγελοι δὲν θρηνοῦν πρὸ τοῦ Ἰσχυροῦ, διότι καὶ ἡ Σιών παρεδόθη, ἐνῶ λαοὶ, ἰδοὺ! νοιώθουν ὑπερήφανοι μέσα εἰς τὴν καρδιά τους καὶ πλήθη συγκεντρωμένα ἐνώπιον τῶν εἰδώλων των λένε: Ἐεἶς τώρα καταπατήσατε αὐτὴν πὸν καταπάτησε ἐπὶ τόσο μακρὸ χρόνο. Καί, ὑποδουλώθηκε αὐτὴ ἢ ἴδια πὸν ἄλλους ὑποδούλωσε! ³Νομίζεις πὸς ὁ Ὑψιστος ἐχάρη δι' αὐτό, ἢ τὸ ὄνομά του διὰ τοῦτο ἐδοξάσθηκε; ⁴Πὸς θὰ γίνῃ μὲ τὴν δικαία του κρίσι; ⁵Μετὰ ὅμως τὰ πράγματα αὐτὰ ἢ ἀγωνία θὰ καταλάβῃ αὐτοὺς πὸν διασκορπίσθηκαν μετὰ τῶν Ἑθῶν καὶ ἐκεῖ εἰς κάθε τόπο θὰ κατοικοῦν μέσα εἰς τὴν ἐντροπή. ⁶Ἐφόσον ἢ Σιών εἶναι παραδομένη, ἢ Ἱερουσαλήμ κεῖται ἐρειπωμένη. Τὰ εἶδωλα εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἑθῶν εἶναι εὐχαριστημένα, ἢ ὁσμὴ τοῦ βαλσάμου τοῦ θυμιάματος τῆς δικαιοσύνης ἔχει σβῆσει ἀπὸ τὸ Νόμο εἰς τὴ Σιών, ἰδοὺ, παντοῦ μέσα εἰς τὴν περιοχὴ τῆς Σιών ὑψώνεται τὸ θυμίαμα τῆς ἀσεβείας. Παρομοίως ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβέλ θὰ ὑπερψωθῇ, αὐτὸς πὸν κατέστρεψε τὴν Σιών, καὶ θὰ καυχῆθῃ περισσότερο ἀπὸ κάθε λαό. Θὰ πῆ μέσα εἰς τὴν καρδιά του λόγια ὑπεροπτικὰ ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου! ⁷Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τελικῶς θὰ πέσῃ. ⁸Αὐτὰ εἶναι πὸν σημαίνονται ἀπὸ τὰ μαῦρα νερά.

LXVIII. ¹Τὰ δωδέκατα φωτεινοῦ χρώματος νερά πὸν εἶδες σημαίνουν τὰ ἐξῆς: ²Θὰ ἔλθῃ καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖο ὁ λαὸς σου θὰ περιπέσῃ σὲ τέτοια δοκιμασία, ὥστε νὰ διατρέξῃ τὸν κίνδυνον νὰ ἀφανισθῇ ὀλοτελῶς. ³Θὰ σωθοῦν ὅμως, καὶ οἱ ἐχθροὶ τους θὰ πέσουν ἐμπρὸς τους. ⁴Καὶ θὰ ἔλθῃ ὁ (κατάλληλος) καιρὸς καὶ θὰ δοκιμάσουν μεγάλην χαρὰ. ⁵Κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἢ Σιών θὰ ἀνοικοδομηθῇ σὲ πολλὸ μικρὸ χρονικὸ διάστημα, αἱ θυεῖαι θὰ ἀποκατασταθοῦν, οἱ ἱερεῖς θὰ ἐπιστρέψουν πάλι εἰς τὸ λειτουργημά τους, Καὶ τότε θὰ ἐπανεέλθουν τὰ ἔθνη διὰ νὰ τὴν τιμήσουν, ὅχι ὅμως ὁμόψυχα ὅπως πρῖν. ⁷Διότι μετὰ θὰ συμβῇ πολλοὶ λαοὶ νὰ ἀφανισθοῦν. ⁸Αὐτὰ εἶναι τὰ ἀνοικτοῦ χρώματος νερά, πὸν εἶδες.

LXIX. ⁷Ἀλλὰ τὰ τελευταῖα νερά πὸν εἶδες, αὐτὰ πὸν ἦσαν πὸν μαῦρα

LXVIII 2α. Πρόκειται περὶ τοῦ κινδύνου πὸν περιγράφεται εἰς τὸ βιβλίο τῆς Ἐσθῆρ.

5α. Πρόκειται γιὰ τὸ Ναὸ τοῦ Ζοροβάβελ.

6α. Κατὰ τοὺς ἑλληνιστικούς χρόνους δὲν ἐπισκέπτονταν τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς τόσο μεγάλους ἀριθμούς ὅσο κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Σολομώντος. Τότε «πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐξήτουν τὸ πρόσωπο Σαλωμών ἀκούσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ..» (Β' Παραλειπ. 9,23).

ἀπὸ ὅλα τὰ προηγουμένα καὶ ἤλθαν μετὰ τὸ δωδέκατο νερό, αὐτὰ πὸν συγκεν-
 τρώθηκαν, ἀναφέρονται εἰς ὀλόκληρη τὴ γῆ. ²Ὁ Ὑψιστος ἔκαμε ἀρχικῶς ἕνα
 χωρισμό, διότι μόνον αὐτὸς γνωρίζει τί θὰ συμβῆ εἰς τὸ μέλλον^α. ³Διότι περὶ
 τῶν κακουργημάτων τῆς ἀσεβείας, πὸν θὰ ἤρχοντο καὶ πὸν κάποτε συνέβησαν
 ἐνώπιόν του, εἶδε ἀπὸ πρὶν ἕξ ἡ εἶδη. ⁴Καὶ περὶ τῶν καλῶν ἔργων τῶν δικαίων,
 πὸν θὰ ἐκτελοῦσαν ἐνώπιόν του, εἶδε ἀπὸ πρὶν ἕξ ἡ εἶδη. Ἐπιφυλάχθηκε ὁμοῦ
 μὲ τὴν ἐξαίρεσι ἐκείνου πὸν εἰς τὸ τέλος τοῦ κόσμου ὁ ἴδιος θὰ ἔφερε εἰς πέρας.
⁵Διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει μαῦρο νερὸ μὲ τὰ μαῦρα, οὔτε ἀνοικτοῦ χρώματος νερὸ
 μὲ τὰ νερά τοῦ ἀνοικτοῦ χρώματος. Διότι αὐτὸ εἶναι τὸ τέλος.

LXX. ¹Ἔτσι, ἄκουσε τὴν ἔννοια τῶν τελευταίων μαῦρων νερῶν πὸν
 θὰ ἔλθουν μετὰ τὰ (ἄλλα) μαῦρα: Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια: ²Ἰδοῦ^α, ἔρχονται ἡμέ-
 ραι, πὸν θέλει γίνεи ὅταν ὁ καιρὸς τοῦ κόσμου εἶναι ὄριμος καὶ ἡ σπορὰ τοῦ
 κακοῦ καὶ τοῦ καλοῦ πρέπει νὰ ἔχη τὸ θερισμό της, ὁ Ἰσχυρὸς τότε πάνω ἀπὸ
 τὴ χώρα καὶ τοὺς κατοίκους της καὶ τοὺς κυβερνήτες της, θὰ ἐνισχύσῃ πνεῦμα
 συγγύσεως καὶ τρόμο τῶν καρδιῶν. ³Θὰ μισήσουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο καὶ θὰ διε-
 γείρουν εἰς ἀγῶνες ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Καὶ οἱ ἀσήμαντοι θὰ κυριαρχήσουν ἐπὶ τῶν
 ἐπιφανῶν, καὶ οἱ ἀνάξιοι θὰ ἀνέλθουν ὑψηλὰ πάνω ἀπὸ ὄλους τοὺς ἄξιους τιμῆς.
⁴Καὶ πολλοὶ θὰ παραδοθῶν εἰς ὀλίγους, καὶ αὐτοὶ πὸν ἦσαν τίποτε θὰ κυρι-
 αρχήσουν ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν, οἱ πτωχοὶ θὰ ὑπερβοῦν εἰς ἀριθμὸ ὄλους τοὺς πλού-
 σιους, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀσεβεῖς θὰ ὑψωθῶν ὑπὲρ τοὺς γενναίους. ⁵Ἐνῶ οἱ σοφοὶ
 θὰ σιωποῦν, οἱ φρενοβλαβεῖς θὰ μιλοῦν. Ἡ σκέφι τῶν ἀνθρώπων δὲν θὰ πρα-
 γματοποιεῖται, οὔτε θὰ ἐγκρίνονται τὰ σχέδια τῶν ἰσχυρῶν ὅσοι εἶναι γεμάτοι
 ἐλπίδα θὰ ἰδοῦν ἀνεκπλήρωτη τὴν ἐλπίδα τους. ⁶Τότε θὰ συμβῆ, ὅταν γίνων
 αὐτὰ τὰ πράγματα πὸν ἐλέχθησαν προηγουμένως, θὰ περιπέσουν ὄλοι οἱ ἄν-
 θρωποι εἰς σύγχυσι. Καὶ μερικοὶ ἐξ αὐτῶν θὰ καταφύγουν εἰς τὸν πόλεμο,
 ἄλλοι θὰ ἀπολεσθῶν ἀπὸ τὴ δυστυχία, καὶ ἄλλοι πάλι ἀπὸ αὐτοὺς θὰ παγι-
 δευθῶν ἀπὸ τοὺς ἰδικούς τους^α. ⁷Τότε ὁ Ὑψιστος θὰ δώσῃ σύνθημα εἰς τοὺς
 λαοὺς ἐκείνους πὸν ἔχει προετοιμάσει^α, αὐτοὶ θὰ ἔλθουν καὶ θὰ πολεμήσουν μὲ
 τοὺς κυριάρχους, πὸν θὰ ἔχουν ἀπομείνει. ⁸Καὶ ὄποιος σώζεται ἀπὸ τὸν πό-
 λεμο, θὰ πεθαίνει ἀπὸ τὸν σεισμό, καὶ ὄποιος θὰ ἠμπορέσῃ νὰ σωθῆ ἀπὸ τὸ
 σεισμό θὰ καῆ εἰς τὴ φωτιά. Καὶ ὄποιος σωθῆ ἀπὸ τὸ πῦρ, αὐτὸς θὰ ἀπολεσθῆ
 ἀπὸ πείνα. ⁹Καὶ ὄποιος σωθῆ καὶ γλυτώσῃ ἀπὸ ὅλα ὄσα ἀναφέρθησαν πρὶν

LXIX 2α. Ὁ χωρισμὸς τῶν ὑδάτων («ὑπερᾶνω τοῦ στερεώματος» ἀπὸ τὰ «κάτω
 τοῦ στερεώματος» κατευθύνεται ἀπὸ τὴν παραδοσιακὴ φαντασία πρὸς ἕνα ἐσχατολογικὸ
 ὄραματισμό.

LXX 2α. Εἰς τοὺς στίχ. 2-10 περιγράφονται οἱ ἔσχατες δόδυνες (Πρβλ. XXV 2-4·
 XVIII 31-39· 4 Ὑσδρ. V 1-12· VI 20-24 κ. ἐξ.).

6α. Πρβλ. Ματθ. 10,35· 36.

7α. Μήπως πρόκειται περὶ τῶν Γῶν καὶ Μαγῶν;

—εἶτε εἶναι νικητῆς εἶτε εἶναι χαμένος— ὅλοι αὐτοὶ θὰ πέσουν εἰς τὰ χέρια τοῦ Δούλου μου, τοῦ Χριστοῦ. ¹⁰ Ὁλη ἡ γῆ θὰ καταπιῇ τοὺς κατοίκους της.

LXXI. ¹ Ἡ ἀγία γῆ τότε θὰ ἔχη ἔλεος γιὰ τοὺς ἰδικούς της, καὶ τοὺς κατοίκους της κατ' ἐκεῖνο τὸν καιρὸ θὰ προστατεύσῃ. ² Αὐτὸ εἶναι τὸ δράμα ποὺ εἶδες, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοιά του. ³ Ἦλθα ἀποκλειστικῶς γιὰ νὰ σοῦ πῶ αὐτά, διότι ἡ προσευχή σου εἰσακούσθηκε ἀπὸ τὸν Ὑψιστο.

Τὰ τελευταῖα φωτεινὰ νερά: Οἱ Μεσσιανικοὶ Χρόνοι*.

LXXII. ¹ Ἀκουσε τώρα καὶ διὰ τὰ ἀνοικτοῦ χρώματος νερά, ποὺ πρέπει νὰ ἔλθουν μετὰ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μαῦρα. Αὐτὰ σημαίνουν τὰ ἐξῆς: ² Μετὰ τὸν ἐρχομὸ τῶν θαυμαστῶν σημείων, διὰ τὰ ὁποῖα σοῦ ἔγινε πρὶν λόγος, ὅταν τὰ ἔθνη θὰ ἐπαναστατήσουν καὶ ὅταν ὁ καιρὸς τοῦ Χριστοῦ μου πλησιάσῃ, τότε αὐτὸς θὰ καλέσῃ ὅλους τοὺς λαούς. Τοὺς μὲν θὰ ἀφίση νὰ ζήσουν, τοὺς ἄλλους ὁμοῦς θὰ φονεύσῃ. ³ Νά, τί θὰ συμβῆ τότε εἰς τὰ ἔθνη ποὺ θὰ σωθοῦν ἀπὸ αὐτόν: ⁴ Κάθε λαὸς ποὺ ὁ Ἰσραὴλ δὲν τὸν ἐγνώρισε, καὶ ποὺ δὲν καταπίεσε τὸ σπέρμα τοῦ Ἰακώβ θὰ ζήσῃ. ⁵ Καὶ μάλιστα, διότι αὐτοὶ μεταξὺ ὄλων τῶν λαῶν ὑποτάσσονται εἰς τὸ λαὸ του. ⁶ Ὅλοι ὁμοῦς ποὺ δυνάστευσαν ἐπάνω σας καὶ ἐσεῖς εἶχατε γνωρίσει, ὅλοι αὐτοὶ τότε θὰ χαθοῦν ἀπὸ τὸ ξίφος.

LXXIII. ¹ Καὶ κάποτε θὰ συμβῆ, ὅταν ὑποτάξῃ ὅλα ὅσα ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον καὶ καθίση ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ του θρόνου με αἰῶνια εἰρήνη, τότε θὰ ἀποκαλυφθῆ ἡ χαρὰ καὶ θὰ ἐμφανισθῆ ἡ ἡσυχία. ² Ὑγεία θὰ πέφτῃ πάνω εἰς τὴν γῆ με τὴ δροσιά, ἡ ἀσθένεια θὰ ἀφανισθῆ, καὶ ἡ ἀγωνία καὶ ἡ δυστυχία καὶ οἱ ἀναστεναγμοὶ θὰ φύγουν μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ χαρὰ θὰ περιέρεχεται ὅλη τὴ γῆ. ³ Καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἀποθνήσκῃ πρὶν τὴν ὥρα του, καὶ δὲν θὰ παρουσιασθῆ πῶς αἰφνίδιο ἀτύχημα. ⁴ Κρίσεις καὶ καταδίκες καὶ ἀνταγωνισμοὶ καὶ πράξεις ἐκδικήσεως καὶ αἷμα καὶ ἀπληστία καὶ φθόνος καὶ μῖσος καὶ ὅ,τι ὅμοιο θὰ καταδικασθοῦν καὶ θὰ ἀφανισθοῦν. ⁵ Διότι αὐτὰ εἶναι, ποὺ ἔχουν γεμίσει τὸν κόσμον με κακὰ· ἐξ αἰτίας αὐτῶν ἡ ὑπαρξὶς τῶν ἀνθρώπων ἔχει περιέλθει εἰς τόσο μεγάλη σύγχυσι. ⁶ Τὰ ἄγρια θηρία θὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ δάσος καὶ θὰ ὑπηρετοῦν τὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ τὰς φωλεάς τους μετὰ θὰ ἔλθουν φίδια καὶ δράκοντες διὰ νὰ ὑποταγοῦν εἰς ἓνα παιδί. ⁷ Οἱ γυναῖκες δὲν θὰ ἔχουν πόνους, ὅταν γεννοῦν, οὔτε θὰ πονοῦν, ὅταν φέρουν εἰς τὸν κόσμον τοὺς καρπούς τῆς κοιλίας των.

* Εἰς τὰ κεφ. LXXII-LXXIV συγκεντρώνονται τὰ ἀγαθὰ τῶν μεσσιανικῶν χρόνων ποὺ βρῖσκομε καὶ ἄλλοῦ. Πρόκειται, ἀσφαλῶς, περὶ ὑπερβάσεως τοῦ γνωστοῦ ὡς «φυσικοῦ», ἢ ὑπέρβασι ὁμοῦς αὐτῆ δὲν σχετίζεται με τὸ ὑπερβατικὸ σύμφωνον με τὴν ἐλληνικὴ ἔννοια τοῦ ὄρου.

LXXIV. ¹Κατ' ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες θὰ συμβῆ ὥστε οἱ θεριστὲς νὰ μὴ κουράζωνται πιά καὶ οἱ χωρικοὶ νὰ μὴ κοπιάζουν πιά. ²Ὅταν αὐτοὶ μὲ ὄλη τοὺς τὴν ἡσυχία θὰ ἐργάζονται, γρήγορα ὁ θερισμὸς θὰ συντελεῖται, γρήγορα, ἀπὸ μόνος του. ³Διότι ἐκεῖνος ὁ καιρὸς θὰ εἶναι τὸ τέλος τοῦ πεπερασμένου, καὶ ἡ ἀρχὴ ἐκείνου πὺν εἶναι αἰώνιο. ⁴Διότι τοῦτο κατ' αὐτὸ τὸ χρόνο θὰ συμβῆ ὅ,τι ἐλέχθη προηγουμένως. ⁵Ἐνεκα τούτου ὁ χρόνος εἶναι μακρὸν ἀπὸ τοὺς κακοὺς καὶ πολὺ κοντὰ εἰς ἐκείνους πὺν δὲν πεθαίνουν ποτέ. ⁶Αὐτοὶ εἶναι τὰ τελευταῖα φωτεινὰ νερά, πὺν ἦλθαν μετὰ τὰ τελευταῖα σκοτεινὰ».

Ὑμνος τοῦ Βαρούχ γιὰ τὸ ἀνεξερεύνητο τῶν βουλῶν καὶ γιὰ τὴν εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ.

LXXV. ¹Καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπα: «Ποιὸς ἤμπορεῖ νὰ ἐξομοιωθῆ πρὸς τὴν ἀγαθότητά σου, Κύριε; Διότι εἶναι ἀκατάληπτος. ²Ἡ ποιὸς ἤμπορεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ τὰς χάριτάς σου, πὺν εἶναι ἀτελεύτητοι; ³Ἡ ποιὸς ἤμπορεῖ νὰ ἐρευνησῆ τὴ σύνεσί σου; ⁴Ἡ ποιὸς ἤμπορεῖ νὰ ἀφηγηθῆ νὰ σχέδια τῆς γνώσεώς σου; ⁵Ἡ ποιὸς ἀπὸ τοὺς γεννητοὺς ἤμπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ νὰ ἔλθῃ κοντὰ σου — ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνον πὺν τοῦ δωρίζεις τὴ χάρι καὶ προσβλέπεις εἰς αὐτὸν μὲ εὐνοια. ⁶Διότι ἂν δὲν ἦσουν πλήρης ἐλέους πρὸς τὸν ἄνθρωπο, τότε δὲν θὰ ἤμποροῦσαν αὐτοὶ πὺν εἶναι ὑπὸ τῆ δεξιᾶ σου νὰ φθάσουν αὐτὰ τὰ πράγματα — οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοὶ πὺν μποροῦν νὰ κληθοῦν ἔτσι εἰς τὸν κατάλογο αὐτῶν πὺν ὀρίζονται ὀνομαστικά. ⁷Ἄλλ' ἐμεῖς πὺν ἀκόμη (τώρα) ὑπάρχομε — ἀφοῦ γνωρίζομε ἐξ αἰτίας ποιοῦ ἦλθαμε, καὶ ὑποταχθήκαμε εἰς ἐκεῖνον πὺν μᾶς ἐξήγαγε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο — πάλιν ἐρχόμεθα καὶ ἐνθυμούμεθα πάλι αὐτὸ πὺν πέρασε καὶ χαίρομεθα γι' αὐτὸ πὺν ἔγινε». ⁸Ἄν ὅμως δὲν καταλάβομε διατὶ ἦλθαμε καὶ ἂν δὲν ἀναγνωρίσωμε τὴν ἐξουσία ἐκείνου πὺν μᾶς ἐξήγαγε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ἔτσι ἐπανερχόμεθα καὶ ἐρωτοῦμε τί τώρα συνέβη, καὶ μὲ ὀδύνη λυπούμεθα γιὰ ἐκεῖνο πὺν ἔγινε».

Ὁ Βαρούχ διατάσσεται νὰ διδάξῃ τὸ λαὸ ἐν ἀναμονῇ τοῦ Τέλους.

LXXVI. ¹Καὶ ἀπεκρίθη καὶ μοῦ εἶπε: «Ἐπειδὴ ἡ ἀποκάλυψι τοῦ δράματος αὐτοῦ ἐδηλώθη εἰς σέ, ὅπως εἶχες παρακαλέσει, ἄκουσε τώρα τὸ λόγο τοῦ Ὑψίστου γιὰ νὰ μάθῃς τί θὰ σοῦ συμβῆ μετὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα. ²Μάλιστα, θὰ φύγῃς σίγουρα ἀπὸ αὐτὴ τὴ γῆ, ὅχι ὅμως ἀποθνήσκοντας, ἀλλὰ

LXXV 7α. Ὁ Bagaert σημειώνει εἰς τὸ «πάλιν ἐρχόμεθα...»: «Ἡ ἴδια ἔκφρασι βρίσκεται καὶ εἰς τὸν ἐπόμενον στίχο. Ἡ συνάφεια δείχνει ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ τὴν ἐπιστροφή ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο ἀλλὰ γιὰ μιὰ ἐσχατολογικὴ πραγματικότητα, τὸ θάνατο ἢ τὴν ἀνάστασι».

θὰ ζήσης (μέχρι τοῦ τέλους) τῶν καιρῶν. ³Διὰ τοῦτο ἀνέβα εἰς τὴν κορυφή αὐτοῦ τοῦ ὄρους, ἔτσι ὅλες οἱ χῶρες αὐτῆς τῆς γῆς θὰ προσπεράσουν ἀπὸ ἐμπρός σου^α καὶ ἡ μορφή τοῦ κατοικημένου αὐτοῦ κόσμου, οἱ κορυφές τῶν βουνῶν καὶ τὰ βάθη τῶν κοιλάδων, τὰ θεμέλια τῆς θάλασσας καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ποταμῶν· ἔτσι βλέπεις τί ἀφίεις πίσω καὶ ποῦ πορεύεσαι. ⁴Τοῦτο ὁμῶς θὰ γίνῃ μετὰ σαράντα ἡμέρες^α. ⁵Διὰ τοῦτο πῆγαινε τώρα κατ' αὐτὲς τὶς ἡμέρες. Δίδαξε τὸν λαὸ ὅσο περισσότερο ἠμπορεῖς, ὥστε νὰ μάθουν ὅτι κατὰ τοὺς ἐσχάτους καιροὺς δὲν θὰ πεθάνουν. Πρέπει σίγουρα νὰ καταλάβουν: Αὐτοὶ εἶναι ποὺ θὰ ζήσουν κατὰ τοὺς ἔσχατους χρόνους».

LXXVI 3α. Πρβλ. Δευτερ. 34,1-3· Ματθ. 4,8.

4α. Τὸν χωρίζουν 40 ἡμέρες ἀπὸ τὴν ἡμέρα συγγραφῆς τῶν δύο Ἐπιστολῶν. Πρβλ. 3 Ἑσδρ. XIV 17.

Z'.

Παραίνεσι πρὸς τὸ λαὸν — Συγγραφή Ἐπιστολῶν πρὸς τὶς 9,1)2 φυλῆς καὶ τὶς 2,1)2 φυλῆς (LXXXVII-LXXXVII).

LXXVII. ¹Καὶ ἐγώ, ὁ Βαρούχ, ἀπομακρύνθηκα ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ἦλθα στὸ λαὸν καὶ τὸν συνάθροισα ἀπὸ τὸν πῖθ ἡλικιωμένο μέχρι τὸ νεώτερο, καὶ τοὺς εἶπα: ²Ἄκούσατε, τέκνα Ἰσραήλ! Ἴδετε, πόσοι ἀπομένουν ἀπὸ τὶς δώδεκα φυλῆς τοῦ Ἰσραήλ! ³Σ' ἐσᾶς καὶ τοὺς πατέρας σας μεταξὺ ὄλων τῶν λαῶν προτίμησε γιὰ νὰ δώσῃ τὸ Νόμο. ⁴Ἐπειδὴ ὁμοῦ οἱ ἀδελφοί σας παρέβησαν τὶς ἐντολὰς τοῦ Ὑψίστου, ἔφερε ἐπάνω σ' ἐσᾶς καὶ σ' ἐκείνους ἀνταπόδοσι. Δὲν ἐφείσθη τῶν πρώτων, ἀλλ' ἐξ ἴσου καὶ τῶν τελευταίων· τοὺς παρέδωκε στὴν αἰχμαλωσία, καὶ δὲν ἄφισε νὰ ἀπομείνῃ ὑπόλοιπο ἀπ' αὐτοῦς. ⁵Ἴδετε, λοιπόν, ἐσεῖς εἰσθε ἐδῶ ὁ λαὸς μου. ⁶Ἄν ἐσεῖς διορθώσετε τὰς ὁδοὺς σας, δὲν θὰ φύγετε ὅπως ἔφυγαν οἱ ἀδελφοί σας· θὰ εἶναι ἐκεῖνοι μᾶλλον πὸν θὰ ἐπιστρέψουν. ⁷Διότι εἶναι εὐσπλαγχνος αὐτὸς πὸν εὐλαβεῖσθε, καὶ πλήρης χάριτος, αὐτὸς εἰς τὸν ὁποῖο ἐλπίζετε. (Καὶ) μορεῖτε νὰ τὸν ἐμπιστεῦσθε πὼς θὰ κἀνῃ σ' ἐσᾶς καλὸ καὶ κανένα κακὸ. ⁸Δὲν εἶδατε τί συνέβη εἰς τὴ Σιών; ⁹Μήπως νομίζετε ὅτι ὁ τόπος ἀμάρτησε καὶ διὰ τοῦτο κατεστράφη, ἢ ἡ γῆ (Ἰσραήλ) διέπραξε κάποιον ἔγκλημα καὶ ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ἐγκατελείφθη; ¹⁰Πραγματικά, δὲν τὸ ξέρετε αὐτό, — πὼς ἐξ αἰτίας σας, ἁμαρτωλοί, αὐτὴ κατεστράφη, ἐνῶ αὐτὴ καθόλου δὲν ἡμάρτησε, ἐξ αἰτίας τῶν ἀσεβῶν παρεδόθη εἰς τοὺς ἐχθρούς, ἐνῶ αὐτὴ δὲν ἀσέβησε». ¹¹Καὶ ὄλος ὁ λαὸς ἀπεκρίθη καὶ εἶπε εἰς ἐμέ: Ἄ Ἐμεῖς ἐνθυμούμεθα ὄλας τὰς εὐεργεσίας πὸν ὁ Ἰσχυρὸς ἔκαμε εἰς ἡμᾶς εἰς τὸ μέτρο πὸν ἡμποροῦμε νὰ ἐνθυμούμεθα. Ὅ,τι ὁμοῦ ἡμεῖς δὲν ἡμποροῦμε νὰ θυμηθοῦμε, γνωρίζει ἡ χάρις ἐκείνου. ¹²Ἀλλὰ δι' ἐμᾶς, τὸ λαὸ σου, κἀνε αὐτὴ τὴ χάρι: Γράψε πρὸς τοὺς ἀδελφούς εἰς τὴν Βαβυλωνίαν ἐπιστολὴν διδακτικὴν καὶ γράμμα ἐλπίδος, ὥστε καὶ ἐκείνους νὰ ἐνισχύσῃς, πρὶν φύγῃς μακρὰ μας! ¹³Διότι οἱ ποιμένες τοῦ Ἰσραήλ ἐξολοθρεύθησαν, οἱ λαμπτήρες πὸν ἔδιναν σ'

LXXVII 1α. Φεύγει ἀπὸ τὴ Χεβρών καὶ ἔρχεται πρὸς τὸ λαὸν εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Κέδρων, γιὰ νὰ ἐπιστρέψῃ πάλι στὴ Χεβρών (στίχ. 18), ὅπου ἔγραψε τὶς ἐπιστολὰς. Ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Βαρούχ σημειώνει καὶ τὸ τέλος τοῦ ὄλου τμήματος τοῦ ἔργου.

9α. Ὁ τόπος δὲν εἶχε ἁμαρτήσει· γι' αὐτὸ δὲν ἦταν ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλωνίας πὸν τὸν κατέστρεψε ἀλλὰ οἱ ἄγγελοι.

12α. Δηλ. πρὸς τὶς δύομισυ φυλῆς. Βλ. στίχ. 19. Τέτοια ὁμοῦ ἐπιστολὴ δὲν ἀκολουθεῖ. Ὁ στίχ. 15 περὶ τοῦ ἀκαταλύτου τοῦ Νόμου ἀποτελεῖ τὸ κεντρικὸν μῆνυμα τοῦ λόγου πρὸς τὸ λαὸν. Πρβλ. 4 Ἔσδρ. IX 36-37.

ἐμᾶς φῶς ἔχουν σβήσει, καὶ οἱ πηγές συνεκράτησαν τὰ ρεύματά των, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐμεῖς ἐπίναμε. ¹⁴Τώρα ἔχομε παραμείνει εἰς τὸ σκότος πυκνοῦ δάσους καὶ εἰς τὴν ξηρότητα τῆς ἐρήμου». ¹⁵Καὶ ἀπεκρίθη καὶ τοὺς εἶπα: «Ποιμένες, φωστήρες καὶ πηγές: προέρχονται ἀπὸ τὸ Νόμο· κί' ὅταν ἐμεῖς φεύγωμε, ὁ Νόμος παραμένει. ¹⁶Διὰ τοῦτο ἂν προσέξετε τὸ Νόμο καὶ ἔχετε πάντα εἰς τὸν νοῦ σας τὴ σοφία, δὲν θὰ σᾶς λείψῃ ὁ φωστήρ, ὁ ποιμὴν δὲν θὰ ἀπουσιάσῃ καὶ ἡ πηγὴ ποτὲ πιά δὲν θὰ ξεραθῇ. ¹⁷Ἐν τούτοις ἐγὼ, καθὼς εἶπατε εἰς ἐμέ, θὰ γράψω πρὸς τοὺς ἀδελφούς σας εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ θὰ ἀποστείλω τὴν ἐπιστολὴν μὲ ἄνθρωπο. Στις ἐννέα καὶ ἡμίσεια φυλές θὰ γράψω ἐπίσης καὶ τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴ θὰ ἀποστείλω μὲ ἓνα πτηνόν». ¹⁸Καὶ τὴν εἰκοστὴ πρώτη ἡμέρα τοῦ ὀγδόου μηνὸς ἐπῆγα ἐγὼ, ὁ Βαρούχ, καὶ ἐκάθισα κάτω ἀπὸ τὴν δρῦν εἰς τὴν σκιά τῶν κλάδων. Κανείς δὲν ἦτο μαζί μου. Ἦμμον ἐντελῶς μόνος. ¹⁹Ἐγραφα λοιπὸν τις δύο ἐπιστολές. Τὴν μίαν ἀπέστειλα μὲ ἀετὸς εἰς τις ἐννέα καὶ ἡμίσεια φυλές, τὴν ἄλλη ἀπέστειλα μὲ τρεῖς ἀνθρώπους εἰς ἐκείνους εἰς τὴν Βαβυλῶνα. ²⁰Καὶ ἐκάλεσα τὸν ἀετὸν πλησίον καὶ τοῦ εἶπα τὰ ἑξῆς: ²¹Ὁ Ὑψιστος σὲ ἐπλασε ἔτσι, ὥστε νὰ πετᾷς ὑψηλότερα ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα πτηνά. Ἔτσι πήγαινε τώρα καὶ μὴ σταματήσῃς πουθενά! Μὴ κατέβῃς σὲ φωλιά, μὴ καθίσῃς ἐπάνω σὲ κανένα δένδρον, ἐφόσον δὲν θὰ ἔχῃς περάσει τὸ εὔρος τῶν πολλῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτη καὶ δὲν θὰ ἔχῃς ἔλθει εἰς τὸν λαὸν ποὺ κατοικεῖ ἐκεῖ. Ἄφισε εἰς αὐτοὺς αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἐπιστολήν. ²²Νὰ ἐνθυμεῖσαι ἐπίσης, ὅτι ὁ Νῶε κατὰ τὸ χρόνον τοῦ κατακλυσμοῦ ἀπὸ ἓνα περιστέρι ἔλαβε καρπὸ τῆς ἐληᾶς, ὅταν τὸ ἔστειλε ἔξω ἀπὸ τὴν κιβωτόν. ²³Ἐπίσης οἱ κόρακες ὑπηρέτησαν τὸν Ἥλιον, ὅταν τοῦ ἔφεραν τροφή, ὅπως τοὺς εἶχε δοθῆ ἐντολή. ²⁴Καὶ ὁ Σολομῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς βασιλείας του ἓνα πτηνὸν διέταξε νὰ πάει δπου πάντοτε αὐτὸς ἠθέλε νὰ στείλῃ μῆνυμα καὶ ὅταν ἐχρειάζετο κάτι καὶ τὸ πτηνὸν ὑπάκουε εἰς αὐτόν, καθὼς αὐτὸς τὸ διέταξε». ²⁵Τώρα μὴ τὸ ἀφίσῃς νὰ σοῦ φύγῃ καὶ μὴ παρεκκλίνῃς δεξιὰ ἢ ἀριστερά· Πέτα καὶ πήγαινε κατ' εὐθείαν διὰ νὰ τηρήσῃς τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἰσχυροῦ, ὅπως ἐγὼ σοῦ εἶπα.

Ἡ ἐπιστολὴ Βαρούχ, τοῦ Υἱοῦ τοῦ Νηρέα, ποὺ ἔγραψε πρὸς τις ἐννέα καὶ ἡμίσεια φυλές*.

LXXVIII. Ἄυτοί εἶναι οἱ λόγοι τῆς ἐπιστολῆς, ποὺ ὁ Βαρούχ, υἱὸς τοῦ Νηρέα, ἀπέστειλε πρὸς τις ἐννέα καὶ ἡμίσεια φυλές ποὺ ἦσαν πέραν τοῦ

19α. Ἡ ἐκλογὴ ἀετοῦ διὰ τὴν ἀποστολὴν λίαν παράδοξος. Ὁ μυθικὸς τόπος τῶν ἐνιάμισυ φυλῶν, ἦταν γιὰ τὸν σ. πολὺ μακρυνός· διὰ νὰ φθάσῃ γρήγορα ἡ ἐπιστολὴ ἀποστέλλεται μὲ ἀετόν, ποὺ ἦτο καὶ ἐμβλημα τῆς Ρώμης. Εἰς τὴν Βαβυλῶνα (κατὰ τινὰς Ρώμης;) ἡ ἐπιστολὴ ἀποστέλλεται μὲ τρεῖς ἀνθρώπους.

25α. Εἰς τὸν Σολομῶντα ἀποδίδονταν ὅλων τῶν εἰδῶν οἱ ἐξαιρετικὰς μαγικὰς ἰκανότητες.

* Εἰς τὰ χειρόγραφα παρουσιάζονται διάφορες μορφές τῆς ἐπιγραφῆς.

ποταμοῦ^α. ¹Ἐκεῖ ἔγραφε τὰ ἐξῆς: ²«Αὐτὰ ἔχει νὰ πῆ ὁ Βαρούχ, ὁ υἱὸς τοῦ Νη-
ρέα, πρὸς τοὺς ἀδελφούς, πὸν ἀπήχθησαν αἰχμάλωτοι: Τὸ ἔλεος καὶ ἡ εἰρήνη
νὰ εἶναι μαζί σας^α. ³Φέρνω εἰς τὸν νοῦ μου, ἀδελφοί μου, τὴν ἀγάπη ἐκείνου,
πὸν μὲ ἐδημιούργησε, πὸν ἀπὸ παλαιὰ μᾶς ἀγάπησε καὶ πὸν ποτὲ δὲν μᾶς
ἐμίσησε, μὲ ἀγάπη ὅμως μᾶς παιδαγώγησε. ⁴Καὶ πραγματικὰ γνωρίζω!
Δὲν εἴμεθα ὅλοι ἐμεῖς, ἐμεῖς, οἱ δώδεκα φυλές, δεμένες σὲ μιὰ αἰχμαλωσία,
ὅπως βέβαια ἐπίσης καταγόμεθα ἀπὸ ἓνα πατέρα; ⁵Διὰ τοῦτο ἐσκέφθηκα πολὺ
περὶ αὐτοῦ νὰ σᾶς ἀφίσω τοὺς λόγους τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς, πρὶν ἀποθάνω, γιὰ
νὰ βρῆτε παρηγοριὰ στὶς δυστυχίες, πὸν σᾶς ἔτυχαν, καὶ ἐπίσης διὰ νὰ θλι-
βῆτε γιὰ τὶς δυστυχίες πὸν ἔτυχαν στοὺς ἀδελφούς σας. ⁶Ἀκόμη: γιὰ νὰ ἀνα-
γνωρίσετε ὡς δίκαιη τὴν κρίσι πὸν ἐξαπέστειλε ἐπάνω σας^α: ὅτι δηλ. ἠθέλησε
νὰ σᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν αἰχμαλωσία. Γιατὶ αὐτὸ πὸν ὑποφέρετε εἶναι λίγο, ἂν
σκεφθῆ κανεὶς ἐκεῖνο πὸν ἐκάματε — ἔτσι κατὰ τὶς ἔσχατες ἡμέρες θὰ βρῆτε
τοὺς ἑαυτοὺς σας ἄξιους τῶν πατέρων σας. ⁷Διὰ τοῦτο ἂν σκεφθῆτε γι' αὐτὰ
πὸν ἐσεῖς τώρα ὑποφέρετε πρὸς ὄφελός σας, ὥστε εἰς τὸ τέλος νὰ μὴ κατακρι-
θῆτε καὶ τιμωρηθῆτε, θὰ ἐπιτύχετε τότε (τὸ ἀντικείμενο) τῆς αἰωνίας ἐλπίδος
ὑπὸ τὸν ὄρο ὅτι, πρὶν ἀπὸ ὅ,τιδήποτε ἄλλο, θὰ ἀφαιρέσετε ἀπὸ τὴν καρδιά σας
τὴ μάταια πλάνη ἐξαιτίας τῆς ὁποίας σᾶς ἐπιβλήθηκε νὰ ἐγκαταλείψετε αὐτὴ
τὴ χώρα. ⁸Διότι ἂν ἐσεῖς αὐτὰ πράξετε, σᾶς ἐνθυμεῖται ἀδιακόπως αὐτός, πὸν
πάντοτε χάριν ἡμῶν ὑποσχέθηκε εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἦσαν καλότεροι ἀπὸ
ἐμᾶς, ὅτι δὲν θὰ λησμονήσῃ καὶ δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς ἀπογόνους διὰ παντός,
ἐπιθυμεῖ μάλιστα μὲ τὸ μέγεθος τῆς χάριτός του νὰ συνάξῃ ὅλους αὐτοὺς πὸν
κάποτε ἦσαν διεσκορπισμένοι^α.

Ἐπίσημο κείμενο τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλήμ.

LXXIX. ¹Δοιπὸν, μάθετε, ἀδελφοί μου, ἐν πρώτοις^α τί ἔπαθε ἡ Σιών:
Ἦ Ὁ Ναβουχοδονόσορ, ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλώνας, ξεσηκώθηκε ἐναντίον μας.
²Ἐἴχαμε βέβαια ἁμαρτήσῃ ἐναντίον ἐκείνου πὸν μᾶς ἔπλασε καὶ δὲν ἐτηρήσαμε
τὶς ἐντολὰς πὸν αὐτὸς μᾶς ἔδωκε. Αὐτὸς ὅμως πάλι δὲν μᾶς ἐτιμώρησε ὅπως τὸ
ἄξιζαμε. ³Διότι ὅ,τι εἰς ἐσᾶς ἔτυχε, αὐτὸ καὶ ἐμεῖς ὑποφέραμε πολὺ περισσό-
τερο, διότι σ' ἐμᾶς ἐπίσης ἔτυχε τὸ ἴδιο.

LXXVIII 1α. Ποταμὸς = ὁ Εὐφράτης.

2α. Πρβλ. Α' Τιμ. 1,2· Β' Ἰω. 3. Στὶς ἄλλες Ἐπιστολὰς ἔχομε «χάρις καὶ εἰρήνη». Εἰς τοὺς ὄρους «χάρις» καὶ «ἀγάπη» ὁ Bagaert διακρίνει τὸ ἰδιαιτέρο, πέραν τοῦ ἰουδαϊκοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου.

5α. Πρβλ. Ψλ. Σολ. 3,3· 4,8· 8,7· 4 Ἔσδρ. X 16. Τὸ ἀντίστοιχο ἐλληνικὸ εἶναι: δικαίῳ τὸ κρίμα.

7α. Ἦ ἐπιστροφή καὶ συγκέντρωση τῆς Διασπορᾶς εἰς τὴν πατρίδα ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς κύριες ἐλπίδες τοῦ ἰουδαϊσμοῦ.

LXXIX 1α. Ὡσάν νὰ πληροφοροῦνται τὰ γεγονότα γιὰ πρώτη φορά.

LXXX. ¹Τώρα, ἀδελφοί μου, (νά τι ἔγινε): Ὅταν οἱ ἐχθροὶ περικύκλωσαν τὴν πόλι, ἐστάλησαν οἱ ἄγγελοι τοῦ Ὑψίστου νὰ ρίψουν κάτω τὴν δχύρωσι τῶν ἰσχυρῶν τειχῶν καὶ νὰ συντρίβουν τίς ἰσχυρὲς σιδηρὲς των γωνίες, ποὺ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ἐκριζωθοῦν. ²Ἐξ ἄλλου ἔκρυσαν τὰ ἅγια σκευή, ὥστε ὁ ἐχθρὸς νὰ μὴ ἤμπορῇ νὰ τὰ βεβηλώσῃ. ³Καὶ ὅταν ἔκαμαν τοῦτο, ἐγκατέλειψαν εἰς τὸν ἐχθρὸν τὸ γκρεμισμένον τεῖχος, τὸν οἶκο ποὺ εἶχε συλληφθῆ καὶ τὸ καιόμενον Ἱερὸ καὶ βέβαια καὶ τὸ νικημένο λαὸ· διότι αὐτὸς παρεδόθη, ὥστε οἱ ἐχθροὶ νὰ μὴ κομπάζουν καὶ νὰ λένε: «Ἔτσι τὸν νικήσαμε, καὶ ἐμεῖς τὸν ἴδιο τὸν οἶκο τοῦ Ὑψίστου εἰς τὸν πόλεμο ἐρημώσαμε». ⁴Ἐπίσης ἔδεσαν αὐτοὶ τοὺς ἀδελφούς σας καὶ τοὺς ὠδήγησαν μακρὰ εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ τοὺς ἐπέτρεψαν νὰ κατοικήσουν ἐκεῖ. ⁵Καὶ ἐμεῖς ἀπομείναμε ἐδῶ ἕνας πολὺ μικρὸς ἀριθμὸς. ⁶Αὐτὴ εἶναι ἡ συμφορὰ, διὰ τὴν ὁποία σᾶς ἔγραφα. ⁷Βέβαια, ξέρω: οἱ κάτοικοι τῆς Σιών ἦσαν γιὰ σᾶς μία παρηγορία. Ἐφόσον εἶχατε καὶ μόνο τὴν γνώσι, ὅτι ἡ Σιών ἦτο εὐτυχής, ἡ παρηγορία σας ἦτο πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ τὴ συμφορὰ ποὺ σᾶς ἔλαχε γιὰ τὸ ὅτι ἦσατε χωρισμένοι καὶ μακρὰ ἀπὸ αὐτή.

Παρηγορία: ἡ τιμωρία τῶν ἐχθρῶν.

LXXI. ¹Ἀκούσετε ὁμῶς καὶ τὸ λόγο τῆς παρηγορίας! ²Ἐπένθησα γιὰ τὴ Σιών, ἐζήτησα χάρι ἀπὸ τὸν Ὑψιστο καὶ τοῦ εἶπα: ³Ἔτσι ὅλα αὐτὰ θὰ προχωρήσουν μέχρι τέλους ὡς πρὸς ἐμᾶς; Καὶ πάντοτε θὰ ἔρχονται κατ' ἐπάνω μας αὐτὰ τὰ κακά;^α ⁴Τότε ὁ Ἰσχυρὸς ἐνήργησε κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους του, ὁ Ὑψιστος κατὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐσπλαγχνίας του καὶ μοῦ ἀποκάλυψε ἕνα λόγο, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου παρηγορήθηκα: μοῦ ἔδειξε δράματα, πῶς δὲν πρόκειται καὶ πάλιν νὰ θρηνησῶ· με' ἐδίδαξε τὰ μυστικὰ τῶν καιρῶν· μοῦ ἔδειξε τὸν ἔρχομὸ τῶν περιόδων^α.

LXXXII. ¹Διὰ τοῦτο, ἀδελφοί μου, σᾶς ἔγραφα (διὰ νὰ μάθετε) πῶς νὰ βρῆτε παρηγορία μέσα εἰς τὰς πολλὰς θλίψεις. ²Πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι ὁ δημιουργὸς μας ἀσφαλῶς θὰ πάρῃ ἐκδίκησι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐχθρούς μας δι' ὅσα ἐναντίον μας διέπραξαν. Πρὸ πάντων πρέπει νὰ ξέρετε διὰ τὸ τέλος, ποὺ ἔχει ἐτοιμάσει ὁ Ὑψιστος, ὅτι εἶναι ἐγγύς, ὅτι τὸ ἔλεός του ἔρχεται καὶ ἡ διεξαγωγή τῆς κρίσεώς του δὲν εἶναι μακρὰ. ³Τώρα βλέπομε τὴν πληρότητα τῆς εὐδαιμονίας εἰς τοὺς λαούς, ποὺ συμπεριφέρονται ἀσεβῶς· καὶ ὁμῶς αὐτὸ μοιάζει μ' ἄτμό. ⁴Βλέπομε τὴν πληρότητα τῆς δυνάμεώς τους, ἐνῶ συμπεριφέ-

LXXXI 3α. Ὁ μεσιτικὸς ρόλος τοῦ προφήτου εἶναι προφανὴς σὲ ὅλο τὸ ἔργο, ὅπως εἶναι καὶ τοῦ Μωϋσῆ ἢ τοῦ Ἑσδρα· τονίζεται ἰδιαιτέρως σὲ ἐκφράσεις ὅπως ἡ παραπάνω.

4α. Ἡ Ἐπιστολὴ προϋποθέτει γνωστὲς τίς δράσεις ποὺ προηγοῦνται. Τὸ κεφ. LXXXII ἀποτελεῖ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, δεῖγμα τῆς ποιητικῆς ἱκανότητος τοῦ συγγραφέως.

ρονται ἀσεβῶς· ἐν τούτοις μοιάζουν μόνο μὲ μιὰ σταγόνα. ⁵Βλέπομε τὴν ἐμπιστοσύνη τους εἰς τὴ δύναμί τους, ἐνῶ συγχρόνως ἐπιμόνα ἀντιστέκονται εἰς τὸν Ἰσχυρό. Καὶ ὅμως θὰ θεωρηθοῦν (μόνον) ὅπως ὁ σίελος^α. ⁶Υπολογίζομε τὴ δόξα τοῦ μεγαλείου τους, ἐνῶ αὐτοὶ δὲν τηροῦν τὶς ἐντολὲς τῆς διαθήκης τοῦ Ἵψίστου· ὅμως, ὅπως ὁ καπνός, θὰ παρέλθουν. ⁷Σκεπτόμεθα τὴ λάμπη τῆς ὠραιότητάς τους, ἐνῶ αὐτοὶ ζοῦν μέσα εἰς τὴν ἀκαθαροσία — ὅπως τὸ χορτάρι ποὺ ξηραίνεται, ἔτσι θὰ ξηραθοῦν. ⁸Αναλογιζόμεθα τὴ δύναμι καὶ τὴ σκληρότητά τους, ἐνῶ αὐτοὶ δὲν θυμοῦνται πὼς ὑπάρχει τέλος· ὅμως θὰ ἀφανισθοῦν ὅπως ὁ ἀέρας ποὺ περνάει. ⁹Εμεῖς παρατηροῦμε τὴν ὑπεροψία τῆς δυνάμεώς τους, ἐνῶ αὐτοὶ ἀρνοῦνται τὴν ἀγαθότητα ἐκείνου ποὺ τοὺς τὴν δίνει^α, θὰ ἀφανισθοῦν ὅμως ὅπως ἓνα σύννεφο, ποὺ χάνεται.

Τὸ τέλος τῶν βασάνων εἶναι ἐγγύς.

LXXIII. ¹Ὁ Ὕψιστος σίγουρα θὰ ἐπιταχύνη τοὺς χρόνους καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἀφίσει νὰ ἔλθουν αἱ περίοδοί του. ²Θὰ κρίνη ὅσους βρίσκονται ἐντὸς τοῦ κόσμου του, καὶ ἀληθινὰ θὰ ἀνακρίνη ὅλους κατὰ τὰ ἔργα τους, ποὺ εἶναι ἔργα ἁμαρτωλῶν. ³Θὰ διερευνήσῃ μὲ βεβαιότητα τὶς ἐσώτερες σκέψεις καὶ κάθε τι ποὺ βρίσκεται εἰς τὸ βάθος ὄλων^α. ⁴Διὰ τοῦτο τώρα κανένα ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα πράγματα δὲν πρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν καρδιά σας, ἀλλὰ νὰ ἀναμένομε ἡσυχοί, διότι ἡ ὑπόσχεσι ποὺ μᾶς δόθηκε ἔρχεται. Δὲν ἐνδιαφέρει νὰ κυττάζωμε τὴν τωρινὴ εὐτυχία τῶν ἐθνῶν· ἢς ἐνθυμούμεθα καλύτερα τὴν ὑπόσχεσι ποὺ μᾶς δόθηκε γιὰ τὸ τέλος. ⁵Τὸ τέλος τῶν καιρῶν καὶ τῶν περιόδων βεβαίως θὰ περᾶσῃ καὶ ὁμοίως κάθε τι ποὺ βρίσκεται ἐντὸς αὐτῶν. ⁷Τὸ τέλος τοῦ κόσμου θὰ κἀνῃ νὰ φανῇ ἡ μεγάλη δύναμι ἐκείνου ποὺ τὴ διαθέτει, ἐνῶ ὅλα θὰ προχωροῦν πρὸς τὴν κρίσι. ⁸Ἐνισχύσατε λοιπὸν τὶς καρδιές σας μὲ τὴν ἀναμονὴ ἐκείνου ποὺ ἐξ ἀρχῆς ἐπιστεύσατε^α, ὥστε νὰ μὴ ἀποκλεισθῆτε καὶ ἀπὸ τοὺς δύο κόσμους, ἀφοῦ ἐδῶ ὑπέστητε τὴν ἀπαγωγὴ εἰς αἰχμαλωσία καὶ ἐκεῖ θὰ ἠθέλατε παραδοθῆ εἰς τὸν (αἰώνιο) βασανισμό. ⁹Μέσα^α σὲ κάθε τι ποὺ ὑπάρχει τώρα, ὑπῆρξε, ἢ πρόκειται νὰ ὑπάρξῃ, εἰς ὅλα αὐτὰ τὸ κακὸ δὲν εἶναι

LXXXII 5α. Ὅτι οἱ Ἐθνικοὶ ἀξίζουν ὅσο καὶ ὁ «σίελος» πρβλ. 4 Ἔνδρα VI, 56.

9α. Ὁ Θεὸς εἶναι ποὺ δίνει τὴ δύναμι εἰς τὰ ἔθνη καὶ ἐπιτρέπει τὴν καταπίεσι τοῦ Ἰσραήλ.

LXXXIII Τὸ κεφ. τοῦτο πρβλ. πρὸς τὸ XX. Τὸ βλέμμα τῶν παραληπτῶν πρέπει νὰ στραφῇ πρὸς τὸ τέλος καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ τέλους, καὶ νὰ δεῖξῃ περιφρόνησι πρὸς τὰ παρόντα.

3α. Πρβλ. Α' Κορ. 4,5· καὶ Ἐβρ. 4,12.

8α. Ἴσως οἱ λόγοι αὐτοὶ ἀναφέρονται εἰς ἀποστάτες, δηλ. χριστιανοὺς ποὺ εἶχαν ἐγκαταλείψει τὸν Ἰουδαϊσμό.

9α. Σὲ ὀρισμένα χειρόγραφα ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζει τὸ δεῦτερο κεφ. τῆς Ἐπιστολῆς.

πλήρως κακὸ οὔτε τὸ καλὸ εἶναι πλήρως καλόβ. ¹⁰Διότι ὁποιαδήποτε ὑγεία τοῦ σήμερα μεταβάλλεται εἰς ἀσθένεια. ¹¹Κάθε δύναμι τοῦ παρόντος μετατρέπεται εἰς ἀδυναμία καὶ κάθε τωρινὴ ἀσφάλεια μεταβάλλεται εἰς ἀθλιότητα. ¹²Τὸ νεανικὸ σφρῆγος καταπᾶ εἰς τὸ γῆρας καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ζωτικότητος. Καὶ κάθε λάμψι τῆς ὠραιότητος, ποὺ ὑπάρχει τώρα, μετατρέπεται σὲ μαρασμὸ καὶ ἀσχημία. ¹³Καὶ κάθε παιδαριώδης ὑπεροψία ποὺ ὑπάρχει τώρα μεταβάλλεται εἰς ταπεινώσι καὶ ἐντροπή. Καὶ ὅλη ἡ δόξα τῆς κανχησιολογίας ποὺ ὑπάρχει τώρα γίνεται αἰσχος πρὸς ἀπόκρυψι. ¹⁴Καὶ κάθε ἀλαζονεία καὶ κάθε προκλητικὴ ἐπίδειξι ποὺ ὑπάρχει τώρα μετατρέπονται εἰς ἐρείπια καὶ εἰς ἐγκατάλειψι. ¹⁵Καὶ ὅλες οἱ χαρὲς καὶ ἀπολαύσεις ποὺ ὑπάρχουν τώρα μετατρέπονται εἰς σκώληκες καὶ φθορά. ¹⁶Οἱ ὑπερήφανες κραυγὲς μεταβάλλονται σὲ σκόνῃ καὶ σιωπή. ¹⁷Κάθε κατοχὴ πλοῦτου ποὺ ὑπάρχει τώρα ἐπιστρέφει μόνῃ τῆς στῆ χώρα τῶν νεκρῶν. ¹⁸Καὶ ὅλες οἱ ἀρπαγὲς ποὺ γίνονται σήμερον ἀπὸ ἀπληστία προχωροῦν παρὰ τῆ θέλησί τους στὸ θάνατο, καὶ κάθε βουλιμία ὀδηγεῖ στὴν καταδικὴ τῶν βασάνων. ¹⁹Κάθε ἐπιτήδεια ἀπάτη, ποὺ ὑπάρχει τώρα, θὰ ἀνακριθῆ εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἀληθείας. ²⁰Καὶ ἡ σημερινὴ γλυκύτης τῶν ἀλοιφῶν θὰ δώσῃ τῆ θέσι τῆς εἰς τὴν κρίσι καὶ εἰς τὴν καταδική. ²¹Καὶ κάθε ψευδῆς φιλία θὰ ξεπέσῃ σὲ σιωπηλὴ ντροπή^α. ²²Ἐπειδὴ ὅλα αὐτὰ τώρα συμβαίνουν ἐμπρὸς στὰ μάτια σας, πιστεύει κανεὶς ὅτι θὰ μείνουν χωρὶς ἐκδίκησι;^α ²³Ἡ συντέλεια ὄλων τῶν πραγμάτων ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἀλήθεια.

Προτροπὴ διὰ τὴν τήρησι τοῦ Νόμου.

LXXXIV. ¹Τοῦτο σᾶς κάνω γνωστό, διότι τώρα εἶμαι ἀκόμη εἰς τὴν ζωή. Σᾶς εἶπα, ὅτι ὀφείλετε νὰ μάθετε ἰδίως τὶς ἐντολὰς τοῦ Παντοδυνάμου, μὲ τὶς ὁποῖες αὐτὸς σᾶς ἔχει καθοδηγήσει. ²Ἔτσι θὰ θέσω πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας ὠρισμένους ἀπὸ τὶς ἐντολὰς τῆς κρίσεώς του, πρὶν ἀποθάνω. ³Ἀναμνησθῆτε ὅτι κάποτε ὁ Μωϋσῆς ἐκάλεσε ὡς μάρτυρες τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ ἐνώπιόν σας, ὅταν εἶπε: *Ἄν παραβῆτε τὸ Νόμο, θὰ καταστραφῆτε.* ⁴Ἄλλὰ ἂν τὸν τηρήσετε, τότε θὰ γίνετε φυτό μὲ ρίζες^α. ⁵Καὶ ἄλλα ἐπίσης πράγματα εἶπε εἰς ἐσᾶς, ὅταν ἤσαστε εἰς τὴν ἔρημο ὅλοι μαζί ὡς δώδεκα φυλαί. ⁶Ὅμως μετὰ τὸ θάνατό του τὰ ἀπορρίψατε· καὶ διὰ τοῦτο ἦλθε ἐπάνω μας ὅτι σᾶς εἶπα προηγουμένως.

9β. Πρβλ. Σοφ. Σειράχ: «Ταῦτα πάντα τοῖς εὐσεβέσιν εἰς ἀγαθὰ, οὕτω τοῖς ἁμαρτωλοῖς τραπήσεται εἰς κακά». Τὸν στίχ. 10 ἀκολουθοῦν μέχρι τὸν στίχ. 21 δέκα ἐξῆ προτάσεις τοῦ ἴδιου τύπου.

21α. Σύμφωνα μὲ ἄλλα χειρόγραφα: σὲ ἐντροπή μέσα στὴν ἀλήθεια (ποὺ θὰ ἀποκαλυφθῆ). Κατὰ τὸν Charles ἀρχικῶς ἀποτελοῦσε μέρος λόγου τοῦ Βαροῦχ πρὸς τὸν λαὸ καὶ ἀκολουθοῦσε τὸ κεφ. XIIV 8-15.

LXXXIV 1-2α. Ὁ τόνος, ἀποχαιρετιστήριος καὶ προτρεπτικός, θυμίζει πολὺ τὴν Β' Πέτρον 1,14-15.

⁵Και τώρα; Ὁ Μωϋσῆς σᾶς τὰ εἶπε, πρὶν αὐτὰ ἔλθουν κατ' ἐπάνω σας. Καί, βέβαια, αὐτὰ σᾶς ἔλαχαν, γιατί ἐγκαταλείψατε τὸ Νόμο. ⁶Και ἐγώ, σᾶς λέγω, μετὰ ἀπὸ ὅσα ἐπρεπε νὰ ὑποφέρετε: Νὰ εἴσθε ὑπάκουοι εἰς ἐκεῖνο ποὺ ἐλέχθη εἰς ἐσᾶς· ἔτσι θὰ λάβετε ἀπὸ τὸν Ἰσχυρὸ ὅλα ὅσα ἔχουν ἐτοιμασθῆ καὶ διαφυλαχθῆ γιὰ σᾶς. ⁷Διὰ τοῦτο ἄς εἶναι λοιπὸν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἡμῶν ὡς μάρτυς αὐτῆ ἢ ἐπιστολῆ, ὅτι θὰ σκέπτεσθε τὶς ἐντολὰς τοῦ Παντοδυνάμου. Ἔτσι καὶ ἐγὼ θὰ δικαιωθῶ νὰ ζητήσω συμπάθεια ἔναντι ἐκείνου ποὺ μὲ ἔστειλε. ⁸Νὰ ἐνθυμεῖσθε τὴ Σιών, τὸ Νόμο, καὶ τὴν ἀγία γῆ καὶ τοὺς ἀδελφούς σας καὶ τὴ διαθήκη καὶ τοὺς πατέρες σας! Μὴ λησμονῆτε τὶς ἐορτὰς καὶ τὰ σάββατα. ⁹Καὶ δώσετε αὐτῆ τὴν ἐπιστολὴ καὶ τὶς παραδόσεις τοῦ Νόμου στὰ τέκνα σας μετὰ ἀπὸ σᾶς, καθὼς παρεδόθησαν σ' ἐσᾶς ἀπὸ τοὺς πατέρες σας. ¹⁰Καὶ παρακαλεῖτε πάντοτε καὶ μετὰ πίστεως προσεύχεσθε καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, ὁ Παντοδύναμος νὰ σᾶς δεχθῆ μὲ εὐσπλαγχνία, νὰ μὴ ὑπολογίσῃ σ' ἐσᾶς τὸ μέγεθος τῶν ἁμαρτιῶν σας, νὰ εὐδοκήσῃ νὰ θυμηθῆ μᾶλλον τὴν εὐθότητα τῶν πατέρων σας. ¹¹Διότι ἂν μᾶς κολήνῃ ὄχι κατὰ τὸ πλήρωμα τῆς χάριτός του, τότε ἀλλοίμονο εἰς ὅλους ἐμᾶς, τέκνα τῆς γυναικός.

Τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ κόσμου εἶναι ἐγγύς.

LXXXV. ¹Μάθετε ἀκομή, ὅτι οἱ πατέρες μας κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους, σὲ προηγούμενες γεννεὲς εἶχαν ὡς στηρίγματα δίκαιους καὶ προφήτες ἀγίους. ²Τότε ἡμεθα ἐλευθεροί, εἰς τὴν ἰδική σας χώρα, καὶ ἐκεῖνοι μᾶς ἐβοήθησαν, ὅταν περιπέσαμεν εἰς ἁμαρτίας, καὶ ἐμεσίτευσαν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνον ποὺ μᾶς ἐδημιούργησε, γιατί αὐτοὶ ἤμποροῦσαν νὰ στηρίζωνται εἰς τὰ (καλὰ) ἔργα τους. Καὶ ὁ Παντοδύναμος τοὺς ἄκουσε καὶ μᾶς ἀπάλλαξε ἀπὸ τὴν ἐνοχί. ³Τώρα ὁμως εἰς τοὺς προπάτορες ἔχουν συγκαταριθμηθῆ οἱ δίκαιοι, καὶ οἱ προφῆτες ἐκοιμήθησαν. Ἐμεῖς ἐγκαταλείψαμε τὴ χώρα μας καὶ τὴ Σιών μᾶς τὴν ἐπήραν. Δὲν ἔχομε τώρα πιά τίποτε· μόνο τὸν Παντοδύ-

6-7α. Ὁ Βαρούχ, ὅπως ὁ Μωϋσῆς, καὶ ἡ προκειμένη Ἐπιστολὴ, συνιστοῦν μάρτυρες κατὰ τοῦ λαοῦ ἐνώπιον τοῦ ἐσχατολογικοῦ Κριτῆ.

8α. Ὁ Νὰός δὲν μνημονεύεται, διότι δὲν ὑπῆρχε γιὰ τοὺς Ἰουδαίους τῆς Διασποράς.

11α. Τὸ συριακὸ κείμενο ἔχει «τοὺς γεννημένους», καὶ ἡ ἔκφρασι εὐρίσκεται ἐπανειλημμένως καὶ εἰς τὸν Βαρούχ καὶ εἰς τὸν Ἑσδρα. Ὁ Bagaert σημειώνει ὅτι τὸ σημιτικὸ πρωτότυπο πρέπει νὰ εἶχε τὸν προσδιορισμό: τέκνα τῆς γυναικός, ὅπως βρίσκεται π.χ. εἰς τὸν Ματθ. 11,11· Λουκ. 7,28, καὶ εἰς τὸν Ἰώβ 11,2· 12· 14,1· 15,4· 25,4.

LXXXV 1α. Πρβλ. Ματθ. 10,41.

2α. Ὁ σ. γράφει ὡς νὰ εὐρίσκεται καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν Διασπορά. Ὁ Charles πιστεύει ὅτι εἰς τὸ κεφ. τοῦτο ἔχομε μιά πιὸ ἀτομοκρατικὴ καὶ ὑπερβατικὴ ἐσχατολογία — διαφοροποιήσεις ποὺ ὁ ἐρευνητῆς αὐτὸς σχετίζει πρὸς τὶς πηγὰς τοῦ τελικοῦ συγγραφέα καὶ συνθέτη τοῦ βιβλίου. Ἐμεῖς δὲν πιστεύομε ὅτι ἤμποροῦν νὰ στηριχθοῦν πορίσματα φιλολογικὰ ἐπὶ τῶν διαφορῶν εἰς τὴν ἐσχατολογικὴ ἀπόχρωσι, διότι στὸν Ἰουδαϊσμὸ δὲν ὑπῆρχε ἐσχατολογικὸ καθορισμένο δόγμα.

ναμο ἔχομε ἀκόμη καὶ τὸ Νόμο του. ⁴Ὅταν βέβαια τώρα οἱ καρδιές μας συμφωνήσουν μὲ τὸν ὀρθὸ τρόπο, τότε θὰ πάρωμε πίσω πολλαπλάσια ἀπὸ ὅλα ὅσα ἐχάσαμε. ⁵Ὅ,τι ἐχάσαμε ἀνήκει εἰς τὸ παρελθόν. Αὐτὸ ποὺ τώρα θὰ λάβωμε δὲν θὰ χαθῆ ποτέ. ⁶Ἐργαζα ἐπίσης εἰς τοὺς ἀδελφούς μας στὴν Βαβυλώνα παρομοίως, καὶ τοὺς δίδω τῆ μαρτυρία περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων. ⁷Ὅλες αὐτὲς τὶς προορήσεις πρέπει πάντοτε νὰ ἔχετε πρὸ ὀφθαλμῶν, γιατί ἐμεῖς, μέχρι αὐτῆ τῆ στιγμῆς, ἐξακολουθοῦμε νὰ ζοῦμε καὶ νὰ χρησιμοποιοῦμε τῆ βούλησί μας ἐλεύθερα. ⁸Ὁ Ὑψιστος εἶναι ἐπίσης ἀκόμη ἐδῶ μακροθύμος μὲ ἐμᾶς, καὶ μᾶς ἔδειξε τί ἔρχεται, καὶ δὲν ἔκρουσε ἀπὸ ἐμᾶς τί θὰ συμβῆ εἰς τὸ τέλος. ⁹Διὰ τοῦτο πρὶν ἢ κρίσις τον ἀπαιτήση τὰ ὀφειλόμενα καὶ ἡ ἀλήθεια ἐπίσης ὅ,τι τῆς ἀνήκει, ἐμεῖς θὰ ἐτοιμάσωμε τοὺς ἑαυτούς μας, ὥστε νὰ λάβωμε καὶ ὄχι νὰ μᾶς παραλάβουν, νὰ ἔχομε ἐλπίδα καὶ νὰ μὴ καταλήξωμε στὴν ντροπῆ, νὰ ἡσυχάσωμε μαζὶ μὲ τοὺς πατέρες μας, καὶ ὄχι νὰ τιμωρηθοῦμε μαζὶ μὲ ἐκείνους ποὺ μᾶς μισοῦν. ¹⁰Ἡ νεότης αὐτοῦ τοῦ κόσμου παρήλθε, ἡ δύναμι τῆς δημιουργίας ἔχει ἤδη ἐξαντληθῆ, ὁ ἐρχομὸς τῶν καιρῶν εἶναι πολὺ κοντὰ, καὶ ἤδη ἔφθασε. Ὁ κάδος εἶναι κοντὰ εἰς τὴν πηγῆ καὶ τὸ πλοῖο εἰς τὸ λιμάνι. Τὸ ταξίδι ἔφτασε πιά κοντὰ εἰς τὴν πόλι, ἡ ζωῆ εἰς τὸ τέλος τῆς. ¹¹Ἀκόμη μιὰ φορὰ, ἐτοιμασθῆτε γιὰ νὰ ἡμπορέσετε νὰ ἡσυχάσετε, ἀφοῦ θὰ ἔχετε ταξιδεύσει καὶ θὰ ἔχετε κατεβῆ ἀπὸ τὸ πλοῖο· ἔτσι ἀφοῦ θὰ ἔχετε φθάσει, δὲν θὰ κριθῆτε. ¹²Διότι ὁ Ὑψιστος θὰ ἐπιτρέψη νὰ ἔλθουν ὅλα αὐτά. Ἐκεῖ τότε δὲν θὰ ὑπάρχη εὐκαιρία γιὰ μετάνοια καὶ καθόλου ὄρια γιὰ τοὺς καιρούς, οὔτε διάρκεια γιὰ τὶς περιόδους, κάποια ἀλλαγῆ γιὰ ἀνακούφισι, οὔτε εὐκαιρία γιὰ μιὰ προσευχή· δὲν θὰ ὑπάρξη πιά δυνατότητα γιὰ ἰκεσίες, οὔτε γιὰ τὴν ὑποβολῆ αἰτημάτων, οὔτε γιὰ τὴν ἀπόκτησι γνώσεως, οὔτε γιὰ τὸ δῶρο τῆς ἀγάπης καὶ καμμιὰ εὐκαιρία γιὰ μεταστροφή· δὲν θὰ ὑπάρξη πιά καμμιὰ ἰκεσία γιὰ παραβάσεις οὔτε προσευχὲς τῶν Πατέρων, οὐδεμία ἰκεσία τῶν προφητῶν οὔτε καμμιὰ συμπαραστάσι τῶν δικαίων. ¹³Ἐκεῖ θὰ ὑπάρξη ἐξαγγελία κρίσεως γιὰ τὴν ἀπώλεια, (ἐξαγγελία) τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ πῦρ καὶ πρὸς τὸ μονοπάτι ποὺ ὀδηγεῖ μέσα ἀπὸ τοὺς ἀναμμένους ἄνθρακες. ¹⁴Διὰ τοῦτο μοναδικὸς εἶναι ὁ Νόμος ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὸν Μοναδικό, καὶ ἕνας κόσμος. Καὶ δι' ὅλους ποὺ ὑπάρχουν εἰς αὐτὸν τὸ τέλος εἶναι ἐκεῖ. ¹⁵Τότε θὰ σώση ἐκείνους ποὺ θὰ βρῆ καὶ θὰ τοὺς συγχωρήση τὶς ἁμαρτίες των. Συγ-

11α. Ὁμοια εἰκόνα εἰς τὸ XXII 3 Πρβλ. Ἐκκλησ. 12,2-7. Τὰ περὶ γήρατος τοῦ κόσμου συνανατᾶμε καὶ στὸν 4 Ἐσδρ. XIV 10· 16· V 50-66.

12α. Πρβλ. Φίλων. Ant. Bibl. XXXIII 5· ἐπίσης τὴν ἔκφρασι «τόπος μετανοίας» στὸ Ἐβρ. 12,17.

12β. Πρβλ. 4 Ἐσδρ. VII 10-15· Σλαουν. Ἐνώχ 1111 1.

14α. Ἡ ἀπαριθμησι μοναδικῶν πραγματικότητων ἐνθυμίζει τὴν Ἐφεσ. 4,4-7, ἄν καὶ στὸν Ἰουδαϊσμὸ ὅ,τι ἐξαίρεται εἶναι ἡ μοναδικότητα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λαοῦ Του.

15α. Θέλει μᾶλλον νὰ πῆ: «αὐτούς ποὺ θὰ βρῆ γιὰ νὰ τοὺς συγχωρήση τὶς ἁμαρτίες».

χρόνως, θὰ καταστρέψῃ ἐκείνους πὺ εἶναι φορτωμένοι μὲ τὴν ἐνοχὴ τῶν ἁμαρτιῶν τους.

Κλείσιμο τῆς Ἐπιστολῆς.

LXXXVI. ¹Διὰ τοῦτο — ὅταν λάβετε αὐτὸ τὸ γράμμα, διαβάσετε το ἐνώπιον τῶν συνάξεών σας^α μὲ ἐπιμέλεια. ²Καὶ μετὰ σκεφθεῖτε περὶ αὐτῶν, ἰδιαίτερος κατὰ τὶς ἡμέρες τῶν νηστειῶν σας^α. ³Θυμηθεῖτε καὶ ἐμὲ κατὰ τὴν ἀνάγνωσι τῆς ἐπιστολῆς, ὅπως καὶ ἐγὼ σᾶς ἐνθυμοῦμαι — πάντοτε).

LXXXVII. ¹Καὶ ὅταν ἐτελείωσα ὅλους τοὺς λόγους αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς καὶ μὲ ἐπιμέλεια τὴ συνέταξα μέχρι τὸ τέλος, τὴν ἐδίπλωσα, τὴν ἐσφράγισα μὲ προσοχὴ καὶ τὴν ἔδρασα εἰς τὸ λαιμὸ τοῦ ἀετοῦ. Καὶ τὸν ἐξαπέστειλα.

Τέλος τῆς ἐπιστολῆς Βαρούχ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Νηρία.

LXXXVI 1α. Πρόκειται περὶ τῶν Συναγωγῶν ἢ Προσευχῶν.

2α. Ἡ κατ' ἐξοχὴν ἡμέρα νηστείας εἶναι ἡ Yom Kippur, πὺ ἀποτελεῖ τὸν ἄξιον τοῦ χρονολογικοῦ ὑποβάθρου τῆς ἀποκαλύψεως.

LXXXVII Τὸ κεφ. τοῦτο λείπει ἀπὸ τὴν Ἐπιστολὴ εἰς ὅλα τὰ χειρόγραφα. Ἀνήκει ὅμως εἰς τὸ ἀφηγηματικὸ πλαίσιο τοῦ βιβλίου. Εἰς τὰ Παραλειπ. Ἰερεμίου π.χ. (VII 8) διαβάζουμε: «καὶ ἄρας Βαρούχ τὴν ἐπιστολήν... ἔδησεν εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ἀετοῦ» (Πρβλ. ἐπίσης VII 30).